

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківська державна академія культури

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«НАРОДНИЙ СПІВ»

зі спеціальності 025 Музичне мистецтво
галузі знань 02 Культура і мистецтво
кваліфікація бакалавр музичного мистецтва
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ

РАДОЮ ХДАК

Голова Вченої ради

Ректор ХДАК

В. М. Шейко

(протокол № 13 від 27.05.2016 р.

Освітня програма вводиться в дію
з 01.09.2016 р.

Харків 2016 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми «Народний спів»

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	02 Культура і мистецтво
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	025 Музичне мистецтво
КВАЛІФІКАЦІЯ	бакалавр музичного мистецтва
Спеціалізація	—
Професійна кваліфікація	артист-вокаліст, керівник ансамблю, викладач фахових дисциплін

Розробники програми:

1. **В. М. Осадча**, заслужений діяч мистецтв України, кандидат мистецтвознавства, професор, керівник проектної групи
2. **В. В. Осипенко**, кандидат мистецтвознавства, доцент,
3. **А. В. Гуріна**, кандидат мистецтвознавства, доцент

ВНЕСЕНО:

Кафедрою українського народного співу

Протокол № 12 від «25» травня 2016 р.

Завідувач кафедри _____ В. М. Осадча

ПОГОДЖЕНО

Радою факультету музичного мистецтва

Протокол № 9 від «26» травня 2016 р.

Голова ради факультету ММ _____ Т. В. Большакова

Перший проректор

_____ М. М. Каністратенко

ПЕРЕДМОВА

Згідно із Законом України «Про вищу освіту» (ст. 10), визначено, що стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів (ВНЗ) і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності.

Освітня діяльність у сфері вищої освіти провадиться вищими навчальними закладами (для підготовки бакалаврів) на підставі ліцензій, які видаються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України згідно з Законом України «Про вищу освіту».

Мета програми: забезпечити умови формування і розвитку бакалаврами програмних компетентностей, що дозволять їм оволодіти основними знаннями, вміннями, навичками, необхідними для здійснення фахової діяльності у сфері музичного мистецтва та викладання спеціальних дисциплін.

Бакалавр – ступінь вищої освіти.

Перший бакалаврський рівень вищої освіти відповідає шостому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для виконання фахової діяльності, розв’язання комплексних проблем у галузі професійної та творчо-інноваційної діяльності, оволодіння музично-педагогічною методикою викладання спеціальних дисциплін.

Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньої (освітньо-професійної) програми:

- 1) обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- 2) перелік компетентностей випускника;
- 3) нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
- 4) форми атестації здобувачів вищої освіти;
- 5) вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;
- б) вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності).

ВНЗ на підставі освітньо-професійної програми (ОПП) за кожною спеціальністю розробляє навчальний план, який визначає:

- перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС;
- послідовність вивчення дисциплін;
- форми проведення навчальних занять та їх обсяг;
- графік навчального процесу;
- форми поточного і підсумкового контролю.

Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, що затверджується керівником ВНЗ.

1. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

НАРОДНИЙ СПІВ

Галузь знань 02 – Культура і мистецтво

спеціальність 025 – Музичне мистецтво

СТУПЕНЮ БАКАЛАВР

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Харківська державна академія культури, факультет музичного мистецтва
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Бакалавр Бакалавр музичного мистецтва
Офіційна назва освітньої програми	Народний спів
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Тип диплому – одиничний Обсяг ОПП – 240 кредитів ЄКТС Термін навчання – 4 роки Форма навчання: очна (денна), заочна
Наявність акредитації	ОПП впроваджена з 1 вересня 2016 р.
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, QFLLL – 6 рівень
Передумови	<p>Умови вступу визначаються «Правилами прийому до Харківської державної академії культури». Навчатися за освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» можуть громадяни України, зарубіжних країн на базі повної загальної середньої освіти, які мають музичні здібності; з рівнем знань в обсязі освітньої програми молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста) зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» (або середньої спеціалізованої музичної освіти). Для участі у вступному комплексному фаховому іспиті допускаються абітурієнти, які мають сертифікати зовнішнього незалежного оцінювання з предметів (визначаються Правилами прийому до ХДАК).</p> <p>Громадяни інших держав приймаються на навчання зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво»</p>

	<p>(згідно Правил прийому до Харківської державної академії культури) на підставі міжнародних договорів на умовах, визначених цими договорами, а також договорів, укладених навчальним закладом із зарубіжними навчальними закладами, організаціями, або індивідуальних договорів, контрактів за умови позитивного складання вступного фахового іспиту.</p> <p>Усі вступники користуються рівними правами незалежно від статі, расової, національної належності, соціального майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, віросповідання, місця проживання та інших обставин. Будь-яких особливих протипоказань щодо навчання за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» з точки зору психологічних властивостей особи, вікових або інших обмежень не існує. Медичні протипоказання – у відповідності до діючого переліку абсолютних медичних протипоказань до прийому абітурієнтів у ВНЗ.</p>
Мова(и) викладання	Державна мова
Термін дії освітньої програми	До первинної акредитації
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://www.ic.ac.kharkov.ua/public_inf/lic_obsyag/licenseod2/025/OPP.pdf
2 – Мета освітньо-професійної програми	
Метою програми є підготовка високопрофесійних фахівців, які володіють навичками народнопісенного вокального виконавства, формування музично-професійної компетентності студентів-вокалістів у підготовці до самостійної роботи з вокальним колективом народного напрямку.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	<p>Галузь знань: 02 – Культура і мистецтво Спеціальність: 025 – Музичне мистецтво Спеціалізація: «Народний спів»</p> <p>Об'єктами вивчення є сукупність феноменів і проблем традиційного народнопісенного вокального виконавства, специфіка регіональних співочих манер і виконавських стилів, основа режисури народної пісні, розвиток вокально-виконавської майстерності в галузі музичної освіти.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області охоплює:</p>

- специфіку народнопісенного вокального виконавства та музичного фольклору як репрезентантів загальнокультурних, національних та художньо-мистецьких цінностей, гуманістичної моралі та суспільної свідомості;
- поняття та принципи практичного вдосконалення народнопісенного вокального виконавства, засвоєння та опанування різними регіональними співочими стилями.

Методи та методики:

- інтегровані методи, спрямовані на оптимізацію шляхів досягнення навчальної та творчої мети (методи та методики сольного та ансамблевого виконання народних пісень), здійснення спеціалізованої музичної освіти та творчої діяльності.

Дисципліни циклу загальної підготовки становлять 37 кредитів ЄКТС (15,4%), з них 15,5 кредитів ЄКТС – вибіркові дисципліни; циклу професійної підготовки – 203 кредита ЄКТС (84,6 %), з них 45 кредитів ЄКТС – вибіркові дисципліни; виконавська практика – 3 кредити ЄКТС.

Обов'язкові дисципліни: Історія України, Іноземна мова проф.спрямування, Українська мова (за профспрямуванням), Філософія, Історія української культури, Українська народна музична творчість, Історія і теорія вокального виконавства, Музична культура позаєвропейських цивілізацій, Історія світової художньої культури, Історія української музики, Вокальний ансамбль, Диригування, Сольний спів, Фортепіано, Методика викладання спецдисциплін, Сценічний практикум народнопісенного виконавства, Методика роботи з вокальним ансамблем, Аналіз музичних творів, Сольфеджіо, Гармонія, Поліфонія, Практика.

Вибіркові дисципліни: Психологія / Соціологія, Педагогіка / Політологія, Історія світової музики / Культурологія, Історія світової та української літератури / Українська народна художня творчість, Вікова психологія та психологія музичного педагогічного впливу / Психологія сприйняття, Історія української вокальної школи / Музична культура слов'янських країн, Транскрипція народної музики / Історія камерного виконавства,

	<p>Аранжування народної пісні / Історія музично-критичної думки, Мовна майстерність / Основи акторсько\ майстерності, Етносольфеджіо / Музична культура України в міжнародних зв'язках, Музична культура Слобожанщини / Музична культура світових українських діаспор, Психологія професійної музично-виконавської діяльності / Психологія професійного спілкування, Музична педагогіка / Музичний фольклор в композиторській творчості, Музична естетика / Теоретичні та історичні засади музичної діяльності.</p>
<p>Орієнтація освітньо-професійної програми</p>	<p>Прикладна.</p>
<p>Основний фокус освітньо-професійної програми та спеціалізації</p>	<p>Основний фокус програми орієнтований на формування та розвиток бакалаврами програмних компетентностей, які дозволять їм оволодіти знаннями, вміннями, навичками, необхідними для здійснення практичної діяльності у трьох професійних амплуа – сольного артиста-вокаліста, учасника професійного вокального колективу та викладача фахових дисциплін.</p> <p>Акцент робиться на підготовку високопрофесійних фахівців із широким доступом до працевлаштування в сфері музичного мистецтва, формування та розвиток загальних та спеціальних компетентностей, мотивування особливого інтересу до концертно-виконавської, музично-педагогічної та творчо-інноваційної (інтерпретаційної) діяльності, а також до подальшого навчання за наступним циклом вищої освіти.</p> <p>Ключові слова: культура, мистецтво, музичне мистецтво, музичний фольклор, народнопісенна традиція, музична інтерпретація, педагогіка.</p>
<p>Особливості програми</p>	<p>Бакалавр музичного мистецтва спеціалізації «Народний спів» в освітній діяльності орієнтований на комплексне формування особистості виконавця народних пісень, учасника вокального ансамблю, який знає специфіку регіональних співочих манер і виконавських стилів, а також основи режисури народної пісні.</p> <p>Навчання сфокусовано на формуванні ціннісного ставлення до професії, художньо-творчої, фахово зрілої, цілісної особистості з високим рівнем національної свідомості, почуттям професійної</p>

	<p>гідності; застосування у практичній художньо-виконавській діяльності знань і навичок, отриманих при вивченні курсів спеціальних дисциплін («Сольний спів», «Диригування», «Сценічний практикум народнопісенного виконавства», «Методика викладання спецдисциплін», «Аранжування народної пісні», «Етносольфеджіо», «Мовна майстерність», «Вокальний ансамбль», «Методика роботи з вокальним ансамблем», «Транскрипція народної музики»); накопичення професійно-педагогічних умінь та практичного досвіду педагогічної та концертної діяльності, набутого під час проходження концертно-виконавської практики; накопичення народнопісенного репертуару та його репрезентація на державному іспиті з фаху.</p>
--	--

4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання

<p>Придатність до працевлаштування</p>	<p>Бакалавр музичного мистецтва спеціалізації «Народний спів» підготовлений до виконання відповідних професійних робіт за Класифікатором видів економічної діяльності ДК 009:2010 та Класифікатором професій ДК 003:2010.</p> <p>Професії та професійні назви робіт, що здатен виконувати бакалавр музичного мистецтва:</p> <p>2320 Викладач професійного навчально-виховного закладу</p> <p>2453.2 Артист (хору, хорового колективу, оркестрової групи та ін.)</p> <p>2453.2 Артист ансамблю (пісні й танцю, вокально-інструментального, вокального, естрадно-інструментального, хорового, народних інструментів та ін.)</p> <p>2453.2 Артист-вокаліст (оперний, камерний, соліст, соліст-бандурист, музичної комедії, естради та ін.)</p> <p>2453.2 Артист-соліст (хору)</p> <p>2453.2 Керівник хору (фольклорного ансамблю)</p> <p>2453.2 Репетитор з вокалу</p> <p>3340 Викладач початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів</p> <p>3479 Артист (оркестру, хору, ансамблю, естради та ін.) (з дипломом молодшого спеціаліста)</p> <p>Бакалавр музичного мистецтва спеціалізації «Народний спів» може працювати в концертних</p>
---	---

	<p>установах (у філармоніях, музичних та музично-драматичних театрах, будинках творчості, закладах народної творчості, в державних, муніципальних, військових та ін. вокальних колективах, ансамблях тощо), загальноосвітніх навчальних закладах, закладах позашкільної освіти (центрах дитячої та юнацької творчості), навчальних музичних закладах різних рівнів (у музичних студіях, музичних школах, школах мистецтв, музичних училищах, училищах культури і мистецтв), наукових і методичних установах на посадах, передбачених для заміщення спеціалістами з вищою освітою типовими номенклатурами посад.</p>
Подальше навчання	<p>Випускники мають право продовжувати навчання на другому освітньому рівні вищої освіти за ступенем магістр відповідно до отриманої спеціалізації.</p>
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Навчання є студентоцентрованим, проблемно-орієнтованим, скерованим на особистісний саморозвиток студентів, закладаються основи для безперервного продовження освіти протягом усього життя. Навчання складається з комбінації лекцій, семінарів, практичних та індивідуальних занять з фаху, педагогічної практики. Лекційні заняття мають інтерактивний науково-пізнавальний характер. Семінари та практичні заняття проводяться в малих групах та індивідуально, у формі ситуаційних завдань, ділових ігор з використанням сучасних професійних програмних та мультимедійних засобів, формуються навички групової роботи. Індивідуальні заняття зорієнтовані на розвиток вокально-технічних прийомів, характерних для народнопісенної виконавської традиції, опанування принципами та методами самостійної роботи над сольним та ансамблевим виконавства народної пісні, необхідними для репетиційної роботи артиста перед концертними виступами.</p> <p>Навчально-методичне забезпечення і консультування самостійної роботи здійснюється на основі положення ХДАК «Положення про забезпечення якості освітньої діяльності».</p>
Оцінювання	<p>Накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання студентів за усі види</p>

	<p>аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямовані на опанування навчального навантаження з освітньої програми.</p> <p>Види контролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) поточний контроль – опитування, тестовий контроль, письмові та усні екзамени, звіти з практики, публічні виступи на академконцертах, творчих звітах; 2) підсумковий контроль – іспит або залік (усні, письмові екзамени, диференційований залік). 3) державна атестація – державні іспити із сольного співу, історії світової художньої та української культури. <p>Програмами дисциплін «Історія світової художньої культури», «Історія української культури» та «Транскрипція народної музики» передбачено захист курсових робіт (1 кредит ЄКТС в межах 4,5 кредита на дисципліну).</p>
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	<ol style="list-style-type: none"> 1) Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства, спрямованих на розвиток здатності особистості до художньо-творчої самореалізації й культурного самовираження в сфері музичного мистецтва та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	<ol style="list-style-type: none"> 2. Здатність до професійного спілкування державною мовою (усно та письмово). 3. Здатність розуміння предметної області та специфіки музично-професійної діяльності. 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів. 5. Здатність до розв’язання проблем, набуття гнучкого та креативного способу мислення, яке дає можливість осмислити та вирішити проблеми і задачі, які стоять перед фахівцями з музичного мистецтва в умовах сучасних творчо-мистецьких реалій. 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

	<p>7. Здатність до міжособистісної взаємодії у творчому професійному колективі.</p> <p>8. Здатність до критики та самокритики на основі самоаналізу та самоорганізації.</p> <p>9. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, осмислювати власний досвід та передавати його іншим у процесі викладання.</p> <p>10. Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини світової та української культури, цінностей і традицій.</p> <p>11. Здатність постійно вчитися, самовдосконалюватися, оволодівати сучасними знаннями та продукувати на їх базі власні методики викладання фахових дисциплін.</p> <p>12. Здатність володіти іноземною мовою, уміти вести дискусію, використовувати професійну термінологію.</p> <p>13. Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.</p> <p>14. Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій, а також володіти засобами їх впровадження.</p> <p>15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), обґрунтовувати власні творчі й педагогічні рішення та спроможність планувати і здійснювати на їх основі творчо-виконавську і педагогічну практику.</p>
<p>Професійні (фахові) компетентності спеціальності (ПК)</p>	<p>Знання. <i>Спеціалізовані концептуальні поглиблені знання:</i></p> <p>16) теоретичних та практичних закономірностей музичного мистецтва, його художньо-естетичної природи, сутності та основних етапів історичного розвитку;</p> <p>17) взаємозв'язків та взаємозалежності між усіма елементами теоретичних та практичних знань світового та українського музичного мистецтва;</p> <p>18) базової музикознавчої, музично-педагогічної, методичної літератури та народнопісенного репертуару;</p> <p>19) основних шляхів інтерпретації художнього образу у музикознавчій, виконавській, педагогічній діяльності; специфіки художнього мислення, комплексу виражальних засобів інтерпретації творів;</p> <p>20) професійно-педагогічної методики роботи з музичним колективом (розспівування, робота над вокальним строєм та ансамблем, вивчення вокально-ансамблевої техніки; розвиток інтонаційно-ладового</p>

слуху, організація репетицій, специфіки художньо-постановочної роботи, основи режисури народної пісні).

Уміння.

Розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань:

21) використовувати професійну термінологію, знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва у виконавській та педагогічній діяльності;

22) здійснювати виконавську діяльність на базі програмних знань та навичок репетиційної роботи з колективом та сольних концертних виступів;

23) створювати та реалізовувати транскрипції народної пісні, інтерпретаційні версії у виконавській діяльності, аргументовані знанням регіональних стилів народнопісенних традицій, фольклору, володінням вокально-виконавською технікою, прийомами та методиками народного співу;

24) демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності та спроможність до її вдосконалення через застосування відповідних практичних і репетиційних методик;

25) інтегрувати професійні знання традиційного народнопісенного фольклору та навички його виконання, використовувати їх в процесі концертно-виконавської роботи;

26) використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків, інтегрувати знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій, історичних та культурологічних процесів розвитку музичного мистецтва в музикознавчій, виконавській, педагогічній діяльності;

Комунікація.

Адекватне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до професіоналів у сфері музичного виконавства, музичної педагогіки та серед дослідників-музикознавців:

27) демонструвати базові навички ділових комунікацій, вміння організувати діяльність у професійній сфері;

28) здійснювати та підтримувати зв'язок із засобами масової інформації з метою просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної

культури, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету;

29) застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології в процесі музикознавчої, виконавської, диригентської, педагогічної діяльності;

30) сприймати новітні концепції в сфері музичного виконавства, музикознавства, музичної педагогіки та свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями.

Використання іноземних мов у професійній діяльності:

31) Здатність ведення нормативної документації іншими мовами, володіння іноземними мовами та основами ділового етикету для налагоджування плідної взаємодії з іншими творчими та музичними навчальними установами як в Україні так і за її межами;

32) здатність відстежувати перспективні зміни в сфері музичного мистецтва та музичної культури, використовуючи оригінальні іншомовні джерела.

Автономія та відповідальність.

Випускник програми має бути відповідальним за розвиток професійного знання і творчої практики, надавати об'єктивну оцінку стратегічного розвитку музичного мистецтва в конкретному місті, регіоні, Україні, світі, зокрема:

33) приймати рішення в складних і гнучких умовах сучасного культуротворення, вільно застосовувати основні творчі та педагогічні принципи, намагаючись впливати на позитивні зміни музично-культурній сфері;

34) креативно мислити відповідно до нових викликів, генерувати ідеї, бути рішучим у провадженні передового досвіду в музичному навчанні та у професійній діяльності;

35) розробляти інноваційні технології, застосовувати їх на практиці, безперервно підвищуючи у цьому власну кваліфікацію;

36) відповідати за налагодження гармонійних відносин у колективі; провадити діяльність закладів культури або музичної освіти відповідно до вимог концепції сталого розвитку музичної культури, реалізуючи соціально-виховний, емоційний, миротворчий потенціал музичного мистецтва.

	<p><i>Випускник програми повинен бути здатним до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним, зокрема:</i></p> <p>37) керувати власною кар'єрою та безперервно продовжувати освіту;</p> <p>38) знаходити відповідні засоби подальшого підвищення виконавської, педагогічної кваліфікації у сфері музичного мистецтва.</p>
--	--

7 – Програмні результати навчання

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вільно спілкуватися (як рідною, так і іноземними мовами) з представниками музичних культур України та зарубіжжя, державної адміністрації та місцевого самоврядування, громадськими організаціями, представниками ЗМІ, керівниками, підлеглими, колегами та учнями; 2. Продемонструвати поглиблене знання специфіки світової художньої та української культури, розвитку глобалізаційних процесів у сучасному світі, розуміння законів, за якими розвиваються українська культура; 3. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та вокально-технічну майстерність співака на належному фаховому рівні. 4. Володіти методами та навичками сольного співу та ансамблевого виконавства народних пісень, репетиційної роботи та концертних виступів. 5. Демонструвати володіння техніками, прийомами та методиками у вокально-виконавській діяльності, знання регіональних стилів та пісенного репертуару. 6. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту. 7. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його виконавську версію. 8. Винаходити оптимальні шляхи вирішення виконавських проблем, відтворювати емоційно-образний зміст пісні, створювати художній образ за допомогою комплексу вокально-виражальних та сценічних засобів. 9. Володіти методами опрацювання музичної літератури, узагальнення та аналізу музичного
--	---

	<p>матеріалу для подальшої розробки методики викладання фахових дисциплін.</p> <p>10. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками для жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору в процесі створення виконавських та педагогічних інтерпретацій.</p> <p>11. Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами аранжування народних пісень та композицій, вміння здійснювати переклад музичних творів для різних музичних колективів (вокального ансамблю, народного хору).</p> <p>12. Володіти розумінням, практичними навичками та методикою роботи з музичним колективом, базовими знаннями організаційної та творчої роботи з ансамблем народної пісні.</p> <p>13. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.</p> <p>14. Застосовувати теоретичні знання та навички в процесі педагогічної діяльності.</p> <p>15. Використовувати базові методи та прийоми викладання диригування.</p> <p>16. Використовувати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва у фаховій виконавській, диригентській та педагогічній діяльності.</p> <p>17. Виявляти розуміння принципів організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти.</p>
--	--

8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми

<p>Кадрове забезпечення</p>	<p>До реалізації освітньо-професійної програми на першому (бакалаврському) рівні зі спеціальності 025 Музичне мистецтво залучаються науково-педагогічні працівники, що мають науковий ступінь доктора або кандидата наук та вчене звання професора або доцента, які мають досвід викладання навчальних дисциплін. До проведення занять можуть залучатися провідні фахівці (включаючи можливу участь закордонних фахівців) підприємств, установ, які мають значний практичний досвід, аспіранти і докторанти відповідної кафедри, коло професійних інтересів яких відповідає тематиці дисципліни, що викладається.</p>
------------------------------------	---

<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Визначається вимогами до матеріально-технічного забезпечення спеціальності</p> <p>Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення. Для реалізації освітньо-професійної програми на першому (бакалаврському) рівні зі спеціальності 025 Музичне мистецтво залучаються приміщення навчальних корпусів № 3 та 4 Харківської державної академії культури, спеціально обладнаних для проведення індивідуальних та групових занять студентів різних музичних спеціалізацій: студія звукозапису, навчальна лабораторія з проблем музикознавства, спеціалізована зала для масових заходів, камерний зал, хоровий клас, музичний кабінет.</p> <p>Інструменти та обладнання: професіне використання музичного інструментарію, джерельної бази, комп'ютерного та програмного забезпечення, мультимедійних засобів у сфері своєї діяльності.</p>
<p>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</p>	<p>Специфічні характеристики інформаційного забезпечення. Для інформаційного забезпечення науково-навчальних потреб студентів та для їх самостійної роботи використовуються відділи обслуговування читачів (читальний, загальний, науковий, навчальний, нотно-музичний абонементи), інформаційно-довідковий відділ, електронний читальний зал, а також кабінети навчальної літератури, де розміщується фонд бібліотеки (на кафедрах хорового диригування, іноземних мов, літератури, бібліотекознавства та інформаційно-аналітичної діяльності, документознавства та книгознавства).</p> <p>Специфічні характеристики навчально-методичного забезпечення. Забезпечення необхідним навчально-методичним комплексом дисциплін, передбачених навчальним планом, визначається Положенням про організацію освітнього процесу в ХДАК (затверджено Вченою радою ХДАК, протокол № 11 від 29.05.2015 р.).</p>
<p>9 – Академічна мобільність</p>	
<p>Національно-кредитна мобільність</p>	<p>Підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних працівників у вітчизняних закладах вищої освіти на основі двосторонніх договорів. Академічна мобільність здобувачів вищої освіти ХДАК здійснюється на підставі угоди про</p>

	співробітництво між Харківською державною академією культури та обласним комунальним закладом «Харківська гуманітарно-педагогічна академія», укладеної задля набуття професійного досвіду під час проходження виконавської практики.
Міжнародна кредитна мобільність	Забезпечуються інформаційний доступ та підтримка здобувачів вищої освіти до міжнародних ВНЗ, які пропонують програми обміну студентів, конкурси МОН щодо отримання дозволу на навчання у закордонному закладі.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Система та концепція навчання іноземних здобувачів вищої освіти в Академії визначено Положенням про центр міжнародної освіти і співробітництва ХДАК. Навчання іноземних студентів проводиться на загальних умовах або за індивідуальним графіком.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Класифікатор видів економічної діяльності ДК 009:2010 [Національний класифікатор України. [розроб. : К. Бугакова, А. Варнідіс, В. Гріщина та ін.]. – К. : Держспоживстандарт України, 2010. – 42 с.
3. Класифікатор професій [Текст] : ДК 003 : 2010 / [розроб. : М. Гаврицька та ін.]. - К. : Соцінформ : Держспоживстандарт України, 2010. - 746 с. : табл. - (Національний класифікатор України).
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» від 29 квітня 2015 р. № 266 – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>
5. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації – http://ihed.org.ua/images/biblioteka/rozroblennya_osv_program_2014_tempus-office.pdf
6. TUNING <http://www.unideusto.org/tuningeu>
7. Постанова КМУ від 23 листопада 2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>
8. Закон України Про ліцензування видів господарської діяльності 02.03.2015 № 222-VIII
9. Про затвердження Переліку спеціалізацій спеціальності та напрямку підготовки «Музичне мистецтво», за якими може одночасно здійснюватися підготовка фахівців у вищих навчальних закладах сфери культури. Наказ Міністерства культури України від 26.06.2014 р. №492, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 8 липня 2014 року за №786/25563.
10. Постанова КМУ Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти від 30 грудня 2015 р. № 1187.
11. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти – <file:///D:/Users/Dell/Downloads/BolonskyiProcessNewParadigmHE.pdf>.
12. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд – http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf.
13. ESG – http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.
14. ISCED (МСКО) 2011 – <http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>.
15. ISCED-F (МСКО-Г) 2013 – <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>.
16. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. ; укладачі: В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В. Г. Кременя. – К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. – 100 с.
17. НРК – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.

ВИМОГИ ДО СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Принципи та процедури забезпечення якості освіти

Визначаються Положенням про систему забезпечення якості освітньої діяльності в ХДАК

(затверджено Вченою радою ХДАК, протокол № 11 від 29.05.2015 р.)

Принципи та процедури забезпечення якості освіти	Визначаються Положенням про систему забезпечення якості освітньої діяльності в ХДАК (затверджено Вченою радою ХДАК, протокол № 11 від 29.05.2015 р.)
Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм	Визначаються Положенням про організацію освітнього процесу в ХДАК (затверджено Вченою радою ХДАК, протокол № 11 від 29.05.2015 р.)
Щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти	Визначаються Положенням про оцінювання в ХДАК
Підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників	Визначаються Положенням про педагогічне і наукове підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів, затверджених наказом МОН України № 567 від 24.01.2013 р.
Наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу	Визначається вимогами до матеріально-технічного забезпечення спеціальності
Наявність інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом	Визначаються Положенням про організацію освітнього процесу в ХДАК
Публічність інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації	Розміщення на сайті ХДАК у відкритому доступі
Запобігання та виявлення академічного плагіату	Перевірка на плагіат

2.1. Перелік компонент освітньо-професійної програми

Народний спів

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОПП			
I. Цикл загальної підготовки			
ОК 1.	Історія України	4,5	іспит
ОК 2.	Іноземна мова професійного спрямування	4,5	залік
ОК 3.	Українська мова (за професійним спрямуванням)	4,5	іспит
ОК 4.	Філософія	3,5	іспит
ОК 5.	Історія української культури	4,5	іспит
II. Цикл професійної підготовки			
ОК 6.	Українська народна музична творчість	3,5	іспит
ОК 7.	Історія і теорія вокального виконавства	4,5	іспит
ОК 8.	Музична культура позаєвропейських цивілізацій	3,5	іспит
ОК 9.	Історія світової художньої культури	4,5	іспит
ОК 10.	Історія української музики	3,5	іспит
ОК 11.	Вокальний ансамбль	51,0	залік, іспит
ОК 12.	Диригування	4,5	залік
ОК 13.	Сольний спів	27,0	іспит
ОК 14.	Фортепіано	7,0	залік, іспит
ОК 15.	Методика викладання спецдисциплін	4,5	іспит
ОК 16.	Сценічний практикум народнопісенного виконавства	16,0	залік
ОК 17.	Методика роботи з вокальним ансамблем	3,5	залік
ОК 18.	Аналіз музичних творів	3,5	залік
ОК 19.	Поліфонія	4,5	залік
ОК 20.	Сольфеджіо	7,0	залік
ОК 21.	Гармонія	7,0	залік
ОК 22.	Практика	3,0	залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		179,5	

1	2	3	4
Вибіркові компоненти ОПП			
I. Цикл загальної підготовки			
ВБ 1.1.	Дисципліна за вибором 1	3,5	іспит
	Психологія		
	Соціологія		
ВБ 1.2.	Дисципліна за вибором 2	3,0	іспит
	Педагогіка		
	Політологія		
ВБ 1.3.	Дисципліна за вибором 3	4,5	іспит
	Історія світової музики		
	Культурологія		
ВБ 1.4.	Дисципліна за вибором 4	4,5	залік
	Історія світової та української літератури		
	Українська народна художня творчість		
II. Цикл професійної підготовки			
ВБ 2.1.	Дисципліна за вибором 1	7,0	іспит
	Вікова психологія та психологія музичного педагогічного впливу		
	Психологія сприйняття		
ВБ 2.2.	Дисципліна за вибором 2	3,0	іспит
	Історія української вокальної школи		
	Музична культура слов'янських країн		
ВБ 2.3.	Дисципліна за вибором 3	6,0	залік, іспит
	Транскрипція народної музики		
	Історія камерного виконавства		
ВБ 2.4.	Дисципліна за вибором 4	3,0	іспит
	Аранжування народної пісні		
	Історія музично-критичної думки		
ВБ 2.5.	Дисципліна за вибором 5	3,0	залік
	Мовна майстерність		
	Основи акторської майстерності		

1	2	3	4
ВБ 2.6.	Дисципліна за вибором 6	9,0	залік
	Етносольфеджіо		
	Музична культура України в міжнародних зв'язках		
ВБ 2.7.	Дисципліна за вибором 7	3,5	залік
	Музична культура Слобожанщини		
	Музична культура світових українських діаспор		
ВБ 2.8.	Дисципліна за вибором 8	3,5	залік
	Психологія професійної музично-виконавської діяльності		
	Психологія професійного спілкування		
ВБ 2.9.	Дисципліна за вибором 9	3,5	залік
	Музична педагогіка		
	Музичний фольклор в композиторській творчості		
ВБ 2.10.	Дисципліна за вибором 10	3,5	залік
	Музична естетика		
	Теоретичні та історичні засади музичної діяльності		
Загальний обсяг вибіркового компонента:		60,5	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО		240	

2. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньо-професійної програми спеціальності 025 «Музичне мистецтво» проводиться у формі комплексу державних іспитів:

- державний іспит із сольного співу;
- державний іспит з історії світової художньої та української культури.

Державну атестацію випускників здійснює Державна екзаменаційна комісія.

Державна атестація здійснюється на підставі оцінки рівня досягнення результатів навчання випускників з використанням загальнодержавних методів комплексної діагностики.

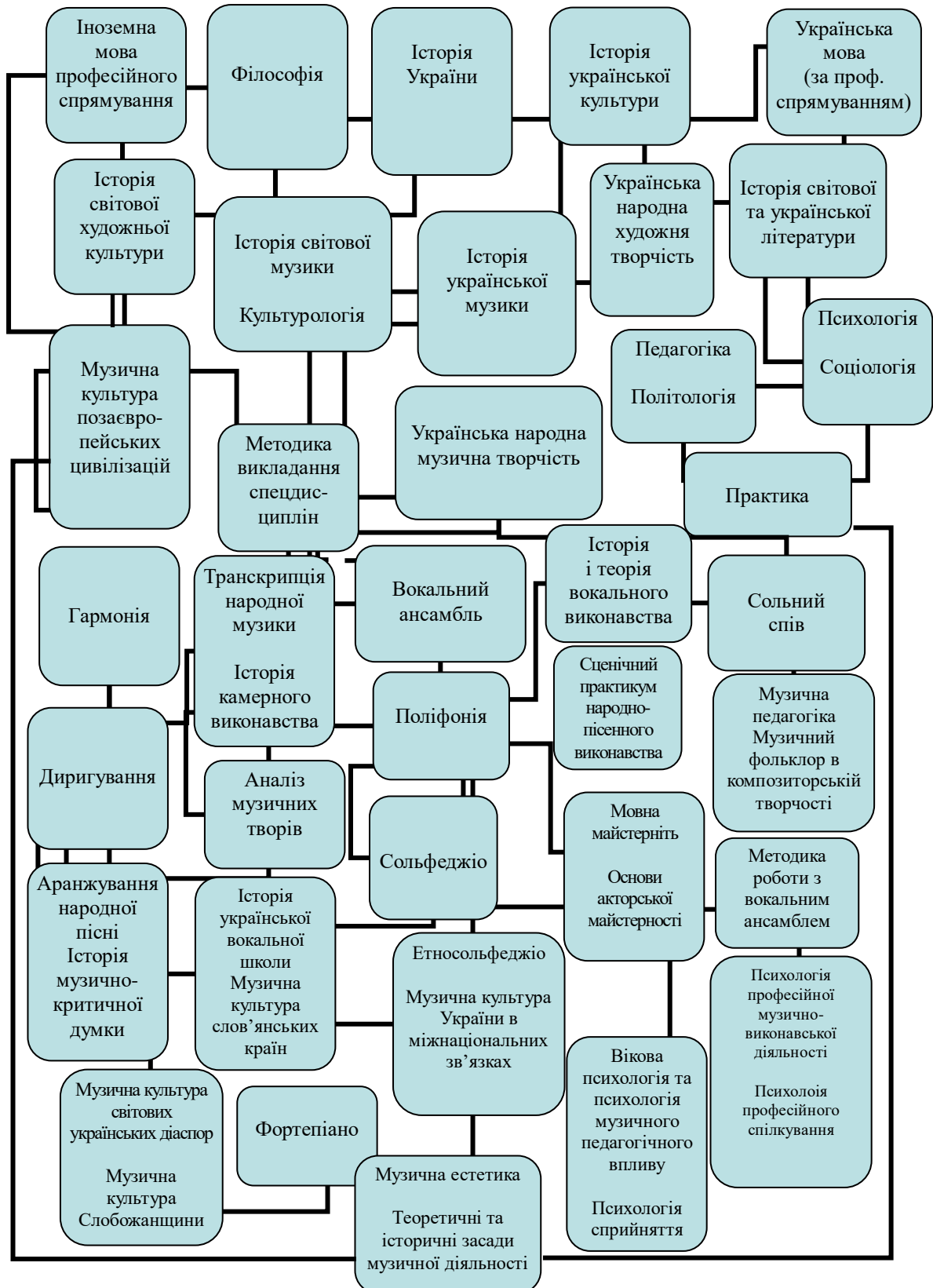
Атестація випускників освітньої програми зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» здійснюється відкрито і публічно. Атестація завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня бакалавра музичного мистецтва із присвоєнням професійної кваліфікації: артист-вокаліст, керівник ансамблю, викладач фахових дисциплін.

Присвоєння кваліфікації здійснює Державна екзаменаційна комісія.

Кваліфікація визначається освітньо-кваліфікаційним рівнем і напрямом підготовки.

3.1. Перелік компонент ОПШ Народний спів

3.2. Структурно-логічна схема ОПШ (у вигляді графа)

АНОТАЦІЇ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

ОПП Народний спів

ОК 1. Історія України

Мета: ознайомлення студентів з сутністю історичного процесу, що відбувався на території сучасної України від доби первісного суспільства до сьогодення.

Предмет: історичний процес, що відбувався та відбувається на території сучасної України.

Завдання: висвітлити етапи етногенезу українців; дослідити соціально-економічні та політичні процеси, які мали місце в історії України; визначити місце історії України у всесвітній історії.

Навчальні результати / досягнення: цілісне бачення історичного процесу, що відбувався на території України від доби первісного суспільства до сьогодення; вміння оцінювати й узагальнювати історичні явища, встановлювати між ними причинно-наслідкові зв'язки; розуміння місця історії України у всесвітньо-історичному процесі.

Зміст дисципліни: Давня історія України. Середньовічна історія України. Ранньонові історія України. Нова історія України. Новітня історія України

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 135 годин / 4,5 кредити ECTS.

ОК 2. Іноземна мова професійного спрямування

Мета: навчити студентів спілкуватись англійською мовою в межах визначеної тематики, сформувати навички і вміння з усіх видів мовленнєвої діяльності, дати знання з англійської мови за професійним спрямуванням для їх подальшого удосконалення з урахуванням професійного напрямку студентів, потреб та інтересів.

Предмет: мовленнєва діяльність іноземною мовою.

Завдання: засвоєння студентами правил вимови звуків; читання буквосполучень; написання знаків транскрипції; основні особливості системи голосних, приголосних, фонем англійської мови; артикуляцію голосних, приголосних; правила наголосу в англійській мові; правил утворення різних частин мови; утворення множини іменників; правил вживання означеного і неозначеного артикля; види займенників і їх місце в реченні; модальні дієслова та їх еквіваленти; правила утворення кількісних, порядкових числівників; правил утворення та вживання часів групи Indefinite, Continuous, Perfect, Perfect Continuous в активному стані; порядок слів у реченні; типи речень за структурою та Мета висловлювання; будову безособових речень; утворення та вживання способів дієслів (The Indicative Mood, The Subjunctive Mood); безособові форми дієслова (The Infinitive, the Gerund, the Participle); правило узгодження часів; структуру речень в непрямій мові; правил трансформації прямої мови в непряму; утворення та вживання умовного способу (the Conditional Mood); форм інфінітиву та основні конструкції з інфінітивом (The Complex Subject, the Complex Object); додаткове значення модальних дієслів; основні правила словотворення; синтаксичні особливості сполучень слів в англійському реченні, норми правопису мовних одиниць, що складають фонд активної лексики; лексичний мінімум одиниць з програмової тематики курсу.

Навчальні результати / досягнення: вміння сприймати монологічне та діалогічне мовлення викладача, студентів безпосередньо та у фонозапису; перекладати прочитаний чи прослуханий текст; читати програмові тексти уголос, а також про себе з досить повним розумінням основної думки, логічної структури та важливих деталей; читати «про себе» і розуміти інформацію; висловлювати програмний лексичний матеріал у підготовленому та непідготовленому монологічному та діалогічному мовленні; сприймати на слух монологічне та діалогічне мовлення носіїв, брати участь у бесіді, спираючись на передбачені програмою лексичні, фонетичні та граматичні явища, словотворчі моделі; читати програмні тексти уголос, а також про себе з досить повним розумінням основної думки, логічної структури та важливих деталей; вести спілкування у письмовій формі за тематикою, передбаченою програмою, спираючись на правила графіки та орфографії англійської мови; письмово перекладати окремі речення; скласти листа англійською мовою.

Зміст дисципліни: Знайомство. Родина та родинні стосунки, характер та зовнішність, майбутня робота та професія. Відносини в сім'ї. Розпорядок дня, робочий день. Вихідний день, проведення вільного часу. Подорож по Україні. Подорож по Великобританії. Система освіти в Україні. Вища освіта в Україні. Наш університет. Система освіти Великобританії та США. Найбільші університети світу. Психологія як наука. Відчуття та нервова система, сприйняття, навчання, пам'ять та мислення, зростання та розвиток.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 135 годин / 4,5 кредити ECTS.

ОК 3. Українська мова (за профспрямуванням)

Мета: підвищення загального мовного рівня студентів, знайомство з особливостями офіційно-ділового стилю мовлення як в усній, так і в письмовій формах.

Предмет: офіційно-діловий стиль української мови.

Завдання: надання студентам знань щодо основних видів ділової документації психолога, особливості їх ведення та вимоги до оформлення.

Навчальні результати / досягнення: вміння практично застосувати у широкій сфері діяльності різних фахівців ведення наступної документації: заява-зобов'язання, доручення, відомість, довідка, наказ, договір, протокол, витяг з протоколу, характеристика, постанова, акт, розпорядження, таблиця, лист, оголошення, список, накладна, запрошення, розписка.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 135 годин / 4,5 кредити ECTS.

ОК 4. Філософія

Мета: формування у студентів цілісних уявлень про зародження та розвиток філософської думки, а також про сучасні філософські проблеми природи, людини і суспільства, оволодіння теорією та методологією пізнання суспільного розвитку, основними формами та методами наукового пізнання.

Предмет: історичний розвиток філософської думки, сучасні філософські проблеми людства.

Завдання: надання студентам знань про особливості предметної ідентифікації філософії; специфіку філософського мислення; основні функції філософії; базові категорії філософії, їх зміст і функції; історичні типи філософії та основні парадигми філософування; основні етапи розвитку філософської думки; сучасні тенденції розвитку науки, культури і філософії; глобальні проблеми людства, їх причини та філософські шляхи вирішення.

Навчальні результати / досягнення: вміння оперувати філософськими поняттями; аналізувати праці філософів і педагогів, виявляти їх креативну сутність та соціально значущі ідеї; порівнювати філософські концепції представників різних філософських шкіл; обґрунтовувати власну позицію; оформляти власні дослідження відповідно до вимог, визначених програмою навчального курсу.

Зміст дисципліни: Філософія як соціокультурний феномен. Основні етапи розвитку філософської думки. Філософія як специфічний тип пізнання. Філософія Стародавнього Сходу. Антична філософія. Специфіка філософії Середньовіччя та епохи Відродження. Філософія Нового часу та Просвітництва. Класична німецька філософія. Посткласична філософія. Проблеми онтології, аксіології та соціальної філософії. Посткласична філософія сер. XIX – поч. XX ст. та основні напрямки філософії XX-XXI ст. Онтологія: проблема реальності буття. Гносеологія: знання як об'єкт філософського розуміння. Свідомість як філософська проблема. Філософська антропологія: розуміння сутності людини. Аксіологія: людина в системі цінностей. Предмет і завдання соціальної філософії.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 105 годин / 3,5 кредити ECTS.

ОК 5. Історія української культури

Мета: ознайомлення студентів з сутністю історико-культурних процесів в Україні.

Предмет: історико-культурні процеси в Україні.

Завдання: ознайомити студентів з джерелами і методами дослідження історії української культури; висвітлити основні етапи розвитку української культури; визначити місце української культури у всесвітній культурній спадщині.

Навчальні результати / досягнення: цілісне розуміння історико-культурних процесів, що відбувалися в Україні; вироблення у студентів вміння оцінювати та узагальнювати історико-культурні явища; розуміння студентами місця історії України у всесвітньому історико-культурному процесі.

Зміст дисципліни: Українська культура: сутність і витоки. Культура України-Русі доби високого середньовіччя (кін. X – перша половина XIII ст.). Українська культура пізнього середньовіччя (друга половина XIII – XVI ст.). Українська культура раннього нового часу (XVII–XVIII ст.). Українська культура першої половини XIX ст. Українська культура другої половини XIX ст. Українська культура першої половини XX ст. Українська культура другої половини XX – початку XXI ст.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 135 годин / 4,5 кредити ECTS.

ВБ 1.1.

Дисципліна за вибором

Психологія

Мета: ознайомлення студентів із теоретичними та методологічними основами психології як науки, поглиблення знань у галузі фундаментальних та прикладних психологічних досліджень.

Предмет: основні поняття психології; форми та методи вивчення людини, проблеми та закономірності психічної діяльності людини.

Завдання: надати загальні відомості щодо предмету, специфіки, галузей, методів та основних шкіл та напрямків у сучасній психології; сформувати уявлення про основні сфери практичної діяльності психолога; висвітлити психологічні характеристики пізнавальної та особистісної сфер психіки людини; сформувати у студентів вміння аналізувати психологічні та педагогічні ситуації, внутрішні психічні явища особистості, застосовувати психологічні знання на практиці, у процесі практичної роботи, проводити наукові дослідження.

Навчальні результати / досягнення: здатність продемонструвати базовий рівень знання та розуміння основних законів психічної діяльності людини; здійснювати діагностику та експертизу психологічних властивостей і станів, особливостей розвитку різних сфер особистості та особливостей груп.

Зміст дисципліни: Психологія на сучасному етапі її розвитку. Суб'єкт та об'єкт психології. Визначення об'єкта конкретного психологічного дослідження. Поняття про психічні явища, процеси, стани, властивості та особливості психіки людини. Методологія та методи психології. Поняття про метод та методику психології. Класифікація методів психології та їх використання. Природа та сутність психіки людини. Передумови, умови та фактори формування психіки людини. Основні властивості психіки людини. Свідоме та несвідоме в психіці особистості. Сутність та прояви особистості. Структура особистості. Біологічне і соціальне в структурі особистості. Мотиваційна сфера особистості. Пізнавальна сфера особистості. Емоційно-вольова сфера особистості. Індивідуально-психологічні особливості людини. Міжособистісна взаємодія та спілкування в колективі.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 105 годин / 3,5 кредити ECTS.

Соціологія

Мета: опанування категоріальним апаратом соціології, формування у майбутніх спеціалістів системи знань про соціальну систему суспільства, розуміння сутності соціального життя та соціальної структури суспільства, а також навичок аналізу соціальних явищ і процесів, соціальної діяльності та поведінки.

Предмет: соціальна система суспільства, закономірності соціального життя.

Завдання: надання студентам знань про: основні структурні елементи і рівні соціологічного знання; основні категорії соціології; еволюцію уявлень про суспільство та його походження; складові елементи соціальної структури суспільства, сутність соціальної стратифікації; основні соціологічні концепції особистості, соціологію сім'ї, молоді, праці.

Навчальні результати / досягнення: вміння характеризувати об'єкт і предмет соціології, структуру соціологічного знання; розкрити зміст основних етапів розвитку соціологічної думки; охарактеризувати сутність, основні засади функціонування і розвитку суспільства; аналізувати процеси в соціальній структурі суспільства; розкрити об'єкт і предмет соціології молоді, сім'ї, політики.

Зміст дисципліни: Соціологія як наука. Предмет і функції соціології. Історичні етапи розвитку соціології. Становлення соціологічної думки в Україні. Суспільство як цілісна система. Особистість як суб'єкт і об'єкт суспільних відносин. Соціальна структура суспільства. Соціологія молоді. Соціологія сім'ї. Етносоціологія і соціологія нації. Соціологія культури. Соціологія політики. Соціологія праці й управління. Методика та техніка соціологічних досліджень.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 105 годин / 3,5 кредити ECTS.

ВБ 1.2.

Дисципліна за вибором

Педагогіка

Мета: сформувати знання про педагогічний вплив та основні його форми та методи.

Предмет: педагогічні процеси навчання та виховання особистості.

Завдання: надання студентам знань щодо специфіки педагогіки як науки про виховання і навчання особистості; завдань, методів дослідження та основних категорій педагогіки, зв'язку з іншими науками; сутності і особливості національного та інтернаціонального виховання, його мету, завдання і методи; характеристик процесу навчання, його типів, форм, методів та принципів організації; змісту педагогічних здібностей і педагогічної майстерності; методологічних основ загального змісту навчально-виховного процесу; системи і організації неперервної освіти в Україні та інших країнах світу.

Навчальні результати / досягнення: формування у студентів вміння застосовувати основні форми та методи виховання; використовувати передовий педагогічний досвід та інноваційні форми навчання та виховання.

Зміст дисципліни: Предмет, завдання, структура та міжпредметні зв'язки педагогіки як науки. Методологія педагогічного дослідження. Дидактика як теорія навчання. Змістові та процесуальні характеристики процесу навчання. Зміст, принципи, методи і форми організації навчання. Сутність і особливості національного та інтернаціонального виховання. Педагогічні здібності та педагогічна майстерність вчителя. Система і організація неперервної освіти в Україні та інших країнах світу.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

Політологія

Мета: ознайомлення студентів з основами сучасної політичної науки та закріплення знань про політичні інститути, процеси та явища.

Предмет: політичні інститути, процеси та явища.

Завдання: надання студентам знань з історії політичної думки та теорії політичної науки; вироблення у студентів навичок виокремлювати теоретичні і прикладні аспекти політологічного знання, раціонального та ірраціонального в політиці; отримання знань та уявлень про природу сучасних політичних процесів, сутність і різновиди політичних систем та режимів; набуття досвіду критичного оцінювання різноманітних теоретичних підходів та шкіл, що існують в політології.

Навчальні результати / досягнення: формування у студентів вміння визначати теоретичні, духовні, прикладні та інструментальні компоненти політичного знання, їх роль і функції в підготовці політичних рішень, у забезпеченні особистого внеску до суспільно-політичного життя; орієнтуватися в основних світових та вітчизняних політичних школах, концепціях і напрямках; володіти навичками політичної культури, вміти застосувати політичні знання в своїй професійній та громадській діяльності.

Зміст дисципліни: вміння аналізувати теоретико-методологічні засади політології. Історія зарубіжних політичних вчень. Історія української політичної думки. Політична сфера суспільства. Етнонаціональні спільності і політика. Політична влада. Демократія в політичному житті суспільства. Політична система суспільства. Держава як базовий інститут політичної системи суспільства. Правова, соціальна держава та громадянське суспільство. Політична культура. Політичні конфлікти. Україна і світовий політичний процес.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 135 годин / 4,5 кредити ECTS.

ВБ 1.3.

Дисципліна за вибором

Історія світової музики

Мета: цілеспрямоване та послідовне формування й розвиток у студентів комплексу професійних знань і практичних навичок, які зумовлюють необхідні умови щодо усвідомлення художньо-історичних закономірностей еволюції світової музичної культури.

Предмет: найважливіші етапи історико-культурної динаміки світового музичного мистецтва; провідні тенденції розвитку музичної культури в історичній ретроспективі та на сучасному етапі; творчість видатних вітчизняних та європейських композиторів, репрезентативна для суттєвих етапів розвитку світового музичного мистецтва; інноваційні мистецькі процеси, притаманні сучасній світовій музичній культурі.

Завдання: формування цілісного уявлення про музичну культуру Європи; усвідомлення світового музичного мистецтва як феномену національної та світової художньої культури; виявлення ролі українського музичного мистецтва в світовій музичній культурі; розкриття жанрово-стильових засад світової музики, властивих певним культурно-історичним періодам; створення теоретичного підґрунтя щодо розуміння художньо-історичних закономірностей розвитку світового музичного професіоналізму; розкриття сутності музично-історичного руху в Європі від найдавніших часів до початку ХХ століття; визначення національної специфіки образно-художнього відбиття картини світу в світовій музиці; виявлення семантичних зв'язків українського музичного мистецтва зі світовими та національними соціокультурними процесами; вивчення художньої спадщини провідних композиторів вітчизняної музичної культури в історико-стильовому контексті; засвоєння музичної термінології; оволодіння технологією аналітичного узагальнення структурних та художніх закономірностей творів світових композиторів; визначення провідних тенденцій розвитку музичної культури в історичній ретроспективі та на сучасному етапі; висвітлення інноваційних мистецьких напрямів, притаманних сучасній світовій музиці; усвідомлення місця світової музики в мозаїці сучасних світових музично-історичних процесів.

Навчальні результати / досягнення: знати: знати в повному обсязі теоретичний матеріал курсу; усвідомлювати специфіку світового музичного мистецтва в європейському та світовому художньому просторі; основні етапи історико-стильової еволюції світової музики; усвідомлювати сутність процесів історико-культурному розвитку світового музичного мистецтва; отримати систему знань та необхідних практичних навичок музикознавчого аналізу творів європейських композиторів; ознайомитися з спадщиною провідних світових композиторів, які репрезентують різні історико-стильові періоди художнього буття національного музичного мистецтва; визначати жанрово-стилістичні особливості рекомендованих музичних творів, їх образно-змістовні і конструктивні властивості. Вміти: орієнтуватися у процесах, що відбувались у музичній культурі відповідного періоду; атрибутувати на слух та за допомогою нотних текстів стильову, жанрову, персонально-авторську приналежність твору, що звучить; користуватись науковою та довідково-енциклопедичною літературою; реферувати наукову літературу; осмислювати наукову концепцію, приналежну тому чи іншому дослідникові; зіставляти різні точки зору на певну проблему та критично відноситися до одержаних наукових результатів; приймати активну участь у обговоренні проблем щодо запропонованих проблемних тем протягом семінарських занять; складати доклад на задану керівником курсу тему. Мати навички: історичного підходу до музично-історичних явищ; аналізувати музичні твори з точки зору музично-історичного процесу; осмисленого охоплення музичного твору за утримання його у довготерміновій пам'яті; оперування спеціальною термінологією; роботи з науковою літературою; володіння методикою складання доповідей та рефератів.

Зміст дисципліни: Музичне мистецтво давніх цивілізацій. Індія, Китай, Єгипет. Музична культура античності. Музика та античний театр. Музичне мистецтво середньовіччя. Розвиток наукової музичної думки середньовіччя. Музичне мистецтво Візантії та його вплив на вітчизняну культуру. Музичне мистецтво Київської Русі. Музичне мистецтво Відродження та його характерні стилістичні риси. Поліфонічне мислення Відродження. Нідерландська школа суворого поліфонічного письма. Меса. Цивільне музичне мистецтво Відродження. Мадригал. Музична культура Росії та України XIV-XVI ст. Музичне мистецтво XVII – першої половини XVIII ст. Діалектичний розвиток стилістичних формацій бароко та класицизму і його прояв у західноєвропейському музичному мистецтві. Становлення жанру опери. Провідні оперні школи в Італії. Музичний театр Франції. Лірична трагедія. Розвиток інструментальної музики XVII – першої половини XVIII ст. Музика для струнних в Італії. Розвиток органного мистецтва в XVII – XVIII ст. Розвиток клавирного мистецтва. Школи французьких клавесиністів та англійських верджиналістів. Прояви бароко та класицизму в творчості Г. Ф. Генделя та Й. С. Баха. Російське та українське музичне мистецтво XVII – першої половини XVIII ст. Музична культура класицизму. Стилiстичні риси музичного класицизму. Віденська музична класична школа. “Чутливий стиль”. Мангеймська школа. Оперна реформа К. В. Глюка. Оперна творчість В. А. Моцарта. Гомофонно-гармонічний склад як провідний засіб мислення доби музичного класицизму. Еволюція жанру симфонії в творчості Й. Гайдна, В. А. Моцарта, Л. Бетховена. Прояви класицизму в російській та українській музичній культурі. Партесний спів. Музичне мистецтво XIX ст. Музичний романтизм та його стилістичні ознаки. Розвиток жанру опери в XIX ст. Італійський та французький оперний театр. Р. Вагнер та музична культура. Оперна реформа Вагнера. Російська музична культура XIX ст. Музичне мистецтво України XIX ст. Розвиток музичної культури в ХХ ст. Музичне мистецтво на рубежі XIX – ХХ ст. Музичний імпресіонізм, експресіонізм, неоромантизм, неокласицизм. “Срібне сторіччя” та російське музичне мистецтво. Розвиток російської музичної культури радянського періоду. Розвиток головних жанрів в українській музичній культурі ХХ ст. Нове мистецтво ХХ ст. Музичний авангардизм та постмодернізм. Шляхи розвитку сучасного російського та українського музичного мистецтва.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 135 годин / 4,5 кредити ECTS.

Культурологія

Мета: ознайомлення студентів із загальними положеннями теоретичного осмислення культури, що склалося в культурології.

Предмет: теоретичні аспекти феномена культури.

Завдання: засвоїти фундаментальні поняття культурології, а також загальні теорії культури; підсумувати основні функції культури; узагальнити концептуальні підходи до типології культури; розширити уявлення студентів про антропологічний вимір культури; систематизувати уявлення про історико-культурний процес, його наукові теорії та зламні моменти; розширити розуміння форм соціокультурної динаміки; набути знання про початки наукового вивчення культури та основні етапи розвитку культурологічного знання; деталізувати знання про предмет культурології, специфіку її теоретико-методологічного апарату; подати загальні відомості про основні напрями сучасних досліджень культури.

Навчальні результати / досягнення: знати: предмет, структуру та проблемне коло культурології, його співвідношення із суміжними дисциплінами; базові теоретико-культурологічні терміни та їх визначення; особливості теоретико-методологічного апарату культурології; основні досягнення у розвитку культурологічного знання кінця XVIII — початку XXI ст.; основні напрями сучасного дослідження культури (історична антропологія, «нова культурна історія», меморіальна культурологія, постколоніальні дослідження, гендерні студії, мультикультуралізм); основні наукові підходи до культури (структурно-функціональний, аксіологічний, символічний, психоаналітичний, ігровий); провідні функції культури; найбільш відомі типології культури та характерні ознаки основних галузей, видів культури, механізм їх взаємодії; двоїстість ролі людини в культурі, специфіку становища людини в основні історико-культурні періоди; сутність, особливості історико-культурного процесу, зміст палеолітичної, неолітичної, цивілізаційної, новочасної та науково-технічної революцій; революції; лінійно-прогресивні, циклічні, цивілізаційно-хвильові, світ-системні теорії історико-культурного процесу; основні форми горизонтальної культурної динаміки (незалежні відкриття, культурна рецепція, культурна дифузія). Вміти: самостійно орієнтуватися в теоретичних засадах культурології; обґрунтувати власну думку щодо дискусійних проблем з теорії культури; аналізувати конкретні культурні явища на теоретичних засадах культурології та розробляти практичні рекомендації; осмислювати культурологічну літературу. Мати навички: визначення внеску в культурологічну думку видатних її представників; критичної оцінки різних культурологічних концепцій, аналізу їх переваг та недоліків; культурологічної реінтерпретації текстів культури.

Зміст дисципліни: Поняття культури, Типологія культури, Людина та культура. Історико-культурний процес, Основні соціокультурні революції, Соціокультурна динаміка. Розвиток культурологічної думки, Напрями сучасної культурології, Гендерна, мультикультуралістська і постколоніальна тематика в сучасній культурології.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 135 годин / 4,5 кредити ECTS.

ВБ 1.4.

Дисципліна за вибором

Історія світової та української літератури

Мета: дати загальні поняття про літературний процес, внутрішній та зовнішній фактори його розвитку; ознайомити студентів з основними етапами розвитку літературного процесу, головними художньо-творчими методами в історії і сучасним станом літератури.

Предмет: світова та українська література в її становленні та розвитку.

Завдання: формування у студентів цілосної системи факторологічних знань з історії літератури; формування навичок історико-літературного мислення, формування навичок художнього аналізу тексту.

Навчальні результати / досягнення: знати: об'єкт, предмет, структуру історії літератури як науки, основні концепції розвитку розвитку літератури, основні етапи розвитку літератури, поняття літературного процесу, складові літературного процесу, творчість класиків, творчість сучасних письменників. Вільно орієнтуватися в шляхах розвитку літератури від давнини до сучасності; самостійно і творчо аналізувати, зіставляти і порівнювати історико-літературні факти, явища; застосовувати принципи системного підходу до аналізу літературних творів, точно виявляти художні смисли літературного твору, логічно і аргументовано викладати свої думки в усній та письмовій формах; виявляти національну специфіку головних методів літератури. Проводити самостійний науковий пошук.

Зміст дисципліни: Поняття літературного процесу, етапи розвитку літератури та її художньо-творчі методи. Література Давнього Сходу; Античності. Література середніх віків, Відродження і доби Просвітництва. Література XIX — XX століть і сучасний літературний процес. Література Київської України-Русі. Українське бароко. Українська шкільна драма. Українська література XVIII століття. Тарас Шевченко як національний поет, становлення нової української літератури. Українська література XIX — XX століть та сучасність.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 135 годин / 4,5 кредити ECTS.

Українська народна художня творчість

Мета: надати студентам історично-культурну панораму виникнення та розвитку української народної художньої творчості, навчити орієнтуватися в процесі виокремлення з повсякденного побуту українців народно-художньої творчості та її проявах.

Предмет: Українська народна художня творчість в усіх її різновидах та еволюції.

Завдання: формування у студентів цілісного бачення та розуміння процесів становлення, розвитку та побутування різноманітних складових української народної художньої творчості, прищеплення навичок відрізняти, систематизувати та характеризувати всі види народної художньої творчості; орієнтація в особливостях культурних проявів у різних регіонах України, пропаганда вітчизняної культури.

Навчальні результати / досягнення: Здатність розуміти матеріальну та духовну цінність народної художньої

творчості України. Здатність розглядати народну художню творчість України як динамічний процес, зумовлений природними й соціально-історичними умовами життя. Здатність аналізувати народну художню творчість України в різних хронологічних межах та географічних ареалах у відповідному історико-художньому, економічному, соціокультурному, інституціональному та гендерному контекстах.

Зміст дисципліни: Історія виникнення і розвиток української народної художньої культури. Різноманітність уявлень та технологій щодо створення творів народної художньої творчості, унікальність регіонального мистецтва. Історія етносу і традиційна культура. Існування в культурному комплексі сучасних етносів двох чи трьох паралельних культур. Семантика і класифікація символів народної художньої творчості України: Язичництва, християнства (Білобог, Ярило, Ісус Христос); народної міфології, демонології; народного одягу, побуту і звичаєвості; народних звичаїв, обрядів, вірувань, традицій, ігор; народних промислів; народної ботаніки, зоології, медицини, астрономії; атмосферних явищ, географічних назв; чисел, геометричних фігур; геральдики, нумізматики, архітектури; кольорів, форм, мінералів, прикрас; частин людського тіла; Запорозького козацтва; слова, мови, мовлення, слов'янської абетки, Історичних постатей, видатних діячів культури (Тарас Шевченко, Маруся Чурай). Українське народне житло, народна архітектура України, основні види народного українського мистецтва: скульптура (вироби з глини, каменю, тіста); кераміка (гончарство, кахлярство, іграшки); різьблення по дереву (пласка, барельєфна, повна); ткацтво, килимарство, вишивка; виробництво предметів з кості, рогу, металу, скла, соломи, паперу тощо; декоративна пластика (писанкарство, стінний розпис, народний станковий живопис, народна гравюра, різьба по дереву; народне будівництво та ін.). Писанка. Образотворча діяльність людини як загальносвітове полікультурне явище. Геометричний і природний орнамент. Орнамент графічний, живописний, скульптурний, орнамент як елемент графіки, малярства, різьби, архітектури, предметів ужиткового мистецтва. Орнаментальна символіка. Народне пластичне мистецтво. Статус традиції як особливої реалії культури. Українське народне декоративно-прикладне мистецтво: художня обробка дерева, розпис, вишивання, ткацтво, різьблення, вироби з глини, шкіри, соломи, лози і т. д. Кераміка. Народні іграшки. Форми керамічних виробів та їх оздоблення в різних областях України. Декоративний розпис. Традиційні види народного розпису. Яворівський розпис. Петриківський розпис. Вироби з лози. Різьблення по дереву. Вишивання. Рушники. Вишиванки. Українське народне вбрання. Роль етнічної музики усної традиції в сучасній культурі – в Україні, в Європі, в світі. Народні художні промисли як творча та виробнича діяльність, метою якої є створення художніх виробів декоративно-вжиткового призначення, що здійснюється на основі колективного освоєння і спадкоємного розвитку традицій народного мистецтва у певній місцевості в процесі творчої праці майстрів народних художніх промислів. Кмітливість, використання нескладних побутових інструментів, різноманітність технік та необмежений перелік матеріалів для творчості. Синкретизм естетичного та практичного. Залежність народної художньої творчості від культурних, політичних або релігійних переконань населення. Народна художня творчість у Радянському союзі. Приватні майстерні, кооперативні артілі (до 1960 р.), державні фабрики художніх виробів, виробничо-художні об'єднання (із 1968 р.). Народна художня творчість за часів незалежності. Проблеми збереження і розвитку народної художньої творчості.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 135 годин / 4,5 кредити ECTS.

ОК 6. Українська народна музична творчість

Мета: сформувати у студентів знання жанрової системи та стильового комплексу української народної пісенності як в цілому, так і в багатстві регіональних проявів, виробити розуміння фольклору як складової традиційної народної культури етносу; озброїти студентів знаннями програмної кількості зразків народних пісень різних жанрів, умінням аналізувати народнопісенні тексти, навичками їх практичного використання в науковій, педагогічній і виконавсько-творчій роботі.

Предмет: жанрова система та комплекс виразних засобів української народної пісенності як в цілому, так і в багатстві регіональних проявів, а також обрядово-звичаєвий контекст побутування жанрів українського музичного фольклору.

Завдання: оптимально розподілити засвоєння процесу історичного формування та розвитку народної музики, спираючись на новітні досягнення вітчизняної фольклористики і суміжних дисциплін (насамперед історії та етнографії): виховувати ставлення до народної музики як до предмету музичної фольклористики (етномузикології); сприяти виробленню у студентів відношення до автентичної цінності народного співу та виконавства, сприйняття музичного фольклору, як до явища культури як в історичному, так і сучасному контексті; розглядати фольклор в контексті традиційної побутової культури народу; пов'язувати музично-пісенний матеріал з історико-етнографічними умовами його розвитку; вивчати народну музику в її територіальних відмінностях і міжнаціональних взаєминах; аналітичну частину - лад, ритм, мелодіку, багатоголосся, виконавство, поезику, текст, - ставити на класифікаційні та типологічні закономірності, що виходять з групових ознак, властивих розряду, жанру, локальному різновиду; спрямовувати студентів на збирання народної музики конкретних місцевостей; сприяти формуванню у студентів інтересу до опанування місцевою народною манерою співу та гри на музичних інструментах; розкрити важливе значення народної пісні як складової сучасного побутового співу у місті і на селі; виявити величезну роль народної музики у формуванні композиторських шкіл; показати значення народної музики у справі національного виховання; ознайомити студентів з основними збірками фольклору та фольклористичними працями.

Навчальні результати / досягнення: знати: систему історико-теоретичних методів та підходів до вивчення пісенної культури усної традиції, зокрема стосовно загально-типологічних характеристик окремих жанрів та жанрової системи в цілому; жанрово-стилістичну структуру українського музичного фольклору; основні етапи історичного формування та розвитку народної музики, спираючись на новітні досягнення вітчизняної фольклористики і суміжних дисциплін; специфіку народнопісенних стилів і жанрових систем різних регіонів

України; методологію і методику теорії порівняльного слов'язознавства, зокрема української етномузикології щодо фольклору як форми традиційної побутової культури народу; певний обсяг зразків народних пісень кожного виду та жанру (не менше 5 зразків); зв'язок музично-пісенного матеріалу з історико-етнографічними умовами його розвитку; основні види, форми побутування традиційного фольклору в музичній атмосфері сучасності; правила самостійної позааудиторної навчальної роботи студентів спеціальності «Музичне мистецтво», методику перевірки їхніх знань. Вміти: вільно орієнтуватися в жанрово-стилістичній структурі музичного фольклору України: а) на рівні узагальнених відмінних рис та чинників; б) на регіональному рівні; обґрунтовувати загальні принципи музичної фольклористики (етномузикології); визначати загальне та особливе у жанровій системі та стильових комплексах української народної пісенності як в цілому, так і в багатстві регіональних проявів. Мати навички: визначення жанрової та регіональної належності музичного зразка; застосування набутих знань щодо аналітичної частини курсу, визначати класифікаційні та типологічні закономірності, що виходять з групових ознак, властивих розряду, жанру, локальному різновиду фольклорної пісенності; виявити специфіку зв'язку музично-пісенного матеріалу з історико-етнографічними умовами його розвитку й побутування; скласти конспект теми або розділу курсу, підготувати анотацію до збірника фольклорно-етнографічних матеріалів, наукової статті, збірника наукових праць та монографічного дослідження із застосуванням рекомендованої літератури, інформаційних технологій.

Зміст дисципліни: Специфіка фольклору і його місце в системі народної культури. Збирання та вивчення української народної музичної творчості. Основи теорії народної музики. Окремі видові системи українського фольклору. Календарно-обрядовий фольклор. Родинно-обрядова пісенність. Епічні жанри. Пісні суспільно-побутової та родинно-побутової тематики. Усно-писемна культура. Народні романи. Пісні літературного походження. Фольклоризм в музичній атмосфері сучасності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 105 годин / 3,5 кредити ECTS.

ОК 7. Історія і теорія вокального виконавства

Мета: надати молодим співакам і викладачам необхідний об'єм найважливіших знань на рівні взаємозв'язку «школа – композитор – співак – педагог» розглядаючи проблеми вокального мистецтва засобами аналізу вокально-педагогічних концепцій, науково-теоретичних робіт, які забезпечать якісне виховання виконавської культури та індивідуального стилю вокаліста, дозволять співаку художньо осмислити вокальний твір і більш доцільно формувати свій репертуар.

Предмет: світове і вітчизняне вокальне виконавство в історичних і теоретичних аспектах його розвитку.

Завдання: ознайомити студентів-вокалістів з найкращими здобутками світового вокального мистецтва; розкрити структуру підготовки та принципи роботи виховання співака у фаховому світовому вокальному мистецтві; розглянути такі теоретичні питання: раціональне й негативне в виконавсько-педагогічній діяльності вокалістів різних епох; визначити ідеальну модель умов життя та співу вокаліста, які надають можливість досягнути позитивних результатів; засвоїти методичні рекомендації вокальних педагогів-практиків щодо питань професійної підготовки співаків; поглибити знання про феномен вокальної музики як об'єкту музичного та театрального мистецтва; узагальнити сучасні концепції щодо класифікації голосів професійних вокалістів.

Навчальні результати / досягнення: знати: об'єкт, предмет, структуру «теорії вокального мистецтва» як складової мистецтвознавства; основні концепції науки про виконавську, педагогічну, композиторську та інтерпретаційну вокальну діяльність; еволюцію поглядів на вокальне мистецтво як науку; історію розвитку вокального мистецтва, її основні персоналії; проблеми вокальної педагогіки в контексті розвитку нових напрямів в музично-театральному та естрадному мистецтвах; основи класифікації голосів та їх функціонування в сфері вокального мистецтва; методи дослідження вокальної діяльності персоналії. Вміти: самостійно та вільно орієнтуватися в теоретико-методологічних засадах вокального мистецтва; використовувати дослідницький інструментарій методологічного апарату мистецтвознавства; обґрунтовувати власну думку щодо дискусійних проблем вокальної педагогіки; класифікувати вокальну музику за сутнісними ознаками їх поділу на жанри, форми, види, типи, категорії; розрізняти категорії та види голосів на слух. Робити соціально-історичний, культурологічний, музичний та інтонаційно-стильовий аналізи. Застосовувати знання щодо основних законів вокальної інтерпретації. Мати навички: застосування загальнонаукових та частково наукових методів дослідження; слухового аналізу вокальної музики; визначення внеску провідних композиторів вокальної музики, солістів-вокалістів і вокальних педагогів; критичної оцінки сучасних концепцій постановки голосу та вокальних методик; аналізу переваг та недоліків вокальної майстерності під час виконання співаками художніх творів; класифікації голосового апарату за діапазонними, тембральними і репертуарними складовими; визначення онтологічного та функціонального статусу вокальної музики.

Зміст дисципліни: Формування теоретичних засад вокального мистецтва. Наукові концепції функціонування голосового апарату в співі. Теорія співацького голосу у вокальній педагогіці. Сучасна вокальна методологія. Вокальна класифікація голосів. Різновиди колективного співу та форми сольного вислову. Порівняльний аналіз академічної та народної технік співу. Специфіка звуковисотного інтонування в українському традиційному пісенному виконавстві. Методологічні засади засвоєння мистецтва народного вокального виконавства.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 135 годин / 4,5 кредити ECTS.

ОК 8. Музична культура позаєвропейських цивілізацій

Мета: формування у студентів історичного мислення на основі оволодіння знаннями та уявленнями щодо проблемно-методологічних аспектів історії музичного мистецтва; засвоєння великої кількості емпіричних, аналітичних, культурологічних та ін. фактів і спостережень, що сприяють виникненню необхідного музичного

кругозору. Дослідження і реконструювання культурно-історичного процесу, з висвітленням елементів теорії культури – проблем етносу, мови, інтерпретації понять і термінів процесу наукової і художньої культури.

Предмет: історична еволюція музики позаєвропейських цивілізацій.

Завдання: планомірно вивчати музичний матеріал відповідно до тем, що складають зміст певного модуля; аналізувати прослуховані твори з позицій проблемних питань, що сформульовані в лекційному та семінарському матеріалі; виконувати тестові завдання щодо слухової атрибуції творів, що вивчаються; обговорювати на семінарах проблемні аспекти музичних явищ; вивчати наукову літературу, рекомендовану керівником курсу, та обговорювати її на практичних заняттях; складати конспект лекцій та вивченої літератури; робити доклади на задану тему; складати реферати за вивченою науковою літературою; систематично відвідувати лекційні та практичні заняття, вивчати рекомендовану наукову літературу та додаткові матеріали; залучити студентів до складних науково-теоретичних дискусій, які надають лекціям з історії музики позаєвропейських регіонів творчо-наукового характеру, для розуміння логіки розвитку світової культури, її ролі у прогресі людства; прищепити студентам уміння орієнтуватися в складних проблемах загальної теорії культури.

Навчальні результати / досягнення: знати: цивілізаційні витоки і детермінанти музичної культури позаєвропейських регіонів; базові поняття курсу «Історія музики позаєвропейських регіонів»; світоглядну сутність основних етапів розвитку музичної культури позаєвропейських регіонів як цілісного явища; основні етапи формування художніх стилів та напрямків у світовій культурі. притаманні стильові ознаки тієї чи іншої музичної епохи або творчого угруповання, усвідомити еволюційний характер розвитку музичної культури позаєвропейських регіонів, важливе значення народної музичної творчості, яка є фундаментом професійного музичного мистецтва; добре орієнтуватися в ідейних, філософських, суспільних та естетичних передумовах розвитку музичної культури; орієнтуватися в послідовній історичній появі музичних жанрів та форм у процесі їх взаємодії, обумовлені навчальною програмою музичні твори означеного часу; наукову літературу, де розглядаються питання історії музики позаєвропейських регіонів та загальні проблеми музичного мистецтва, історизму, теорії музичних стилів та жанрів, а також загальні явища художньої культури, на тлі та у взаємодії з якими розгорталося музичне мистецтво; спеціальну термінологію; нотний матеріал відповідно до навчальної програми. Вміти: орієнтуватися у процесах, що відбувались у музичній культурі відповідного періоду та регіону; атрибутувати на слух та за допомогою нотних текстів стильову, жанрову, персонально-авторську приналежність твору, що звучить; користуватись науковою та довідково-енциклопедичною літературою; реферувати наукову літературу; осмислювати наукову концепцію, приналежну тому чи іншому дослідникові; зіставляти різні точки зору на певну проблему та критично відноситися до одержаних наукових результатів; приймати активну участь у обговоренні проблем щодо запропонованих проблемних тем протягом семінарських занять; складати доповідь на задану керівником курсу тему; використовувати набуті навички та вміння у подальшій професійній діяльності, формуванні власної культури. Мати навички: історичного підходу до музично-історичних явищ; аналізувати музичні твори з точки зору музично-історичного процесу; осмисленого охоплення музичного твору за утримання його у довготерміновій пам'яті; оперування спеціальною термінологією; роботи з науковою літературою; володіння методикою складання доповідей та рефератів.

Зміст дисципліни: Музична культура як ціннісний феномен. Історична типологія музичної культури та її критерії. Проблема періодизації музичної культури. Поняття культурно-історичної епохи. Завдання курсу «Музична культура позаєвропейських цивілізацій». Проблеми взаємодії та взаємовпливу музичних культур Сходу і Заходу. Криза європоцентристської концепції музичного мистецтва на сучасному етапі. Класифікація європоцентристської концепції за М. Шахназаровой. Міфопоетична (релігійна) та емпірична (наукова) моделі світовідчуття у формуванні характерних особливостей музичних культур позаєвропейських регіонів. Міфологічний світогляд. Культуротворчі фактори музичних традицій позаєвропейських регіонів. Структурні рівні в системі національної культури. Національні традиції, етичні та естетичні концепції як основа музичної культури позаєвропейських регіонів. Проблема антропосоціогенезу. Процес формування ладових систем в музичних культурах позаєвропейських регіонів як відображення традиційних ментальних і світоглядних моделей. Специфіка взаємодії фольклорного та професійного в музичних культурах позаєвропейських регіонів. Поняття «культурний універсум». Індивідуальне і колективне у виконавській традиції та новаторства в музичних культурах позаєвропейських регіонів. Роль гео - політичного та соціального факторів. Проблема взаємодії музики і слова в музичних культурах позаєвропейських регіонів. Музична інтонація в процесі змісто- і формоутворення. Система символів і знаків музичної культури. Символістський характер музичних жанрів, тембрів, ритмоформул, інтонаційних комплексів, ладових систем в музичній культурі позаєвропейських регіонів. Музична культура Індії. Сакральний характер музичної системи мислення Індії. Проблема традиції і новаторство в індійській національній культурі. Музична культура Китаю. Теорії етосу і афектів в традиційній музиці Китаю. «Пекінська опера» – унікальний культурний феномен Китаю. Історія становлення музично - театральної традиції Китаю. Музична культура арабського Сходу. Арабо-мусульманська музична культура в контексті релігійної традиції ісламу. Музична культура Японії. Полілог музичних культур Сходу в процесі формування традиційної музичної культури Японії. Характерні жанри. Традиційний інструментарій. Характерні особливості музичної культури Південно-Східної Азії. Індонезія, Малайзія, Філіппіни. Система жанрів. Традиційні форми музикування. Гамелан. Регіональне розмаїття музичних культур народів Африки та Австралії. Антропоморфізм і зооморфізм в музиці.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 105 годин / 3,5 кредити ECTS.

ОК 10. Історія української музики

Мета: цілеспрямоване та послідовне формування й розвиток у студентів комплексу професійних знань і

практичних навичок, які зумовлюють необхідні умови щодо усвідомлення культурно-історичних закономірностей кристалізації та художнього розвитку українського музичного мистецтва.

Предмет: провідні тенденції художньо-історичного розвитку українського музичного мистецтва, притаманні різним етапам його культурно-історичного буття; генетичні інтонаційно-ладові та жанрово-стильові джерела української національної музичної творчості; творчість видатних вітчизняних композиторів, репрезентативна для суттєвих етапів розвитку українського музичного мистецтва; стильові процеси, властиві українській музичній культурі ХХ – початку ХХІ ст.

Завдання: формування цілісного уявлення про музичну культуру України; розкриття сутності українського музично-історичного руху від найдавніших часів до початку ХХІ століття; виявлення ролі українського музичного мистецтва та його визначних репрезентантів у світовій музичній культурі; розкриття жанрово-стильових засад української музики, властивих певним культурно-історичним періодам; створення теоретичного підґрунтя щодо розуміння художньо-історичних закономірностей розвитку українського музичного професіоналізму; визначення національної специфіки образно-художнього віддзеркалення картини світу в творчості українських композиторів; виявлення семантичних зв'язків розвитку українського музичного мистецтва зі світовими і національними соціокультурними й художніми процесами; вивчення творчого шляху та художньої спадщини провідних українських композиторів; оволодіння технологією аналітичного узагальнення структурних та художніх закономірностей творів українських композиторів; висвітлення інноваційних мистецьких тенденцій, притаманних сучасній українській музиці; усвідомлення місця українського музичного мистецтва в мозаїці світових художньо-історичних процесів сьогодення.

Навчальні результати / досягнення: знати: в повному обсязі музичний та теоретичний матеріал курсу; національно-ментальну специфіку та стильові засади українського професійного музичного мистецтва; інтонаційно-жанрові ознаки національного фольклору та його етнорегіональну специфіку; основні етапи художньо-історичної еволюції української музики; специфіку жанрово-стильових процесів в контексті певного історичних періодів розвитку українського музичного мистецтва; роль української музики в європейському та світовому художньому просторі; творчість провідних українських композиторів, які репрезентують різні історичні періоди художнього буття національного музичного мистецтва; жанрово-стильові, образно-інтонаційні та конструктивні особливості, рекомендованих музичних творів; провідні тенденції сучасного жанрово-стильового розвитку української музики. Вміти: вільно орієнтуватися в теоретичному музично-художньому матеріалі курсу; аналізувати, порівнювати та співставляти музичні твори українських авторів, визначати їх композиційно-драматургічні та жанрово-стильові особливості; характеризувати основні етапи історичного розвитку української музики; визначати особливості сучасного розвитку української музики; обґрунтовувати та логічно формулювати власну думку щодо дискусійних проблем музично-історичного руху в Україні; застосовувати сучасну методологію щодо аналізу творів українських композиторів; опрацьовувати друковані та електронні музикознавчі джерела матеріали мережі Internet з метою вивчення основних аспектів курсу; логічно та послідовно викладати засвоєний матеріал в письмових роботах та усних семінарських виступах.

Зміст дисципліни: Джерела української музичної культури від архаїчних часів до Х ст. Українське музичне мистецтво доби Середньовіччя (Х – XV ст.). Ренесансні прояви в музичній культурі України кінця XV – першої половини XVII ст. Українська музика другої половини XVII – першої половини XVIII ст. (доба козацького бароко). Музична культура України др. половини XVIII – початку XIX ст. (тенденції класицизму). Художньо-стильові процеси в Українській музиці першої половини XIX ст. (прояви романтизму). Музична культура України другої половини XIX ст. – початку XX ст.: ствердження національної композиторської школи. Соціокультурні та мистецькі умови буття української музики першої третини XX ст. Основні вектори розвитку українського музичного мистецтва 30-х – 50-х рр. XX ст. Провідні стильові концепції та інноваційні мистецькі процеси в українській музиці 60-80-х рр. Музичне мистецтво України на зламі XX – початку ХХІ ст.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 105 годин / 3,5 кредити ECTS.

ОК 9. Історія світової художньої культури

Мета: оволодіння студентами теоретичним і фактологічним та матеріалом з історії світової художньої культури.

Предмет: історія світової художньої культури від давнини до сучасності.

Завдання: вивчення сутності художньої культури, її структури, особливостей розвитку, функцій, місця в системі культури в цілому; встановлення художніх особливостей, найзначніших мистецьких феноменів та найвідоміших представників давньосхідних, античних культур, західноєвропейської культури XI–XXI ст., художньої культури Візантії, ісламського світу, Росії “Золотого” та “Срібного” “віку”; набуття дослідницьких навичок студентів у галузі мистецькознавчого аналізу та культурологічної компаративістики.

Навчальні результати / досягнення: знати: специфіку художньої культури, її структуру, особливості розвитку, функції, місце в системі культури в цілому; основні закономірності ідейно-стилістичної еволюції світової художньої культури та специфіку її сучасного стану; прикметні соціокультурні та художньо-мистецькі ознаки давньосхідних, античних культур, західноєвропейської культури XI–XXI ст., і художньої культури Візантії, ісламського світу, Росії “Золотого” та “Срібного” “віку”; найвизначніші досягнення й пам’ятки світової архітектури, скульптури, образотворчого мистецтва, літератури, музичного та театрального мистецтва. Вміти: ідентифікувати культурні явища щодо їх приналежності до тієї чи іншої культури; визначати ідейно-стилістичну приналежність тієї чи іншої пам’ятки світової архітектури, скульптури, образотворчого мистецтва, літератури, музичного та театрального мистецтва. самостійно з’ясувати сучасні мистецькі процеси й робити прогнози у

сфері розвитку культури початку XXI ст.

Зміст дисципліни: Поняття і зміст художньої культури, Методологічні засади та історіографія історії художньої культури. Художня культура первісної доби, Художня культура Стародавньої Месопотамії, Художня культура Стародавнього Єгипту, Художня культура народів Передньої Азії та Ірану, Художня культура Стародавньої та Середньовічної Індії, Художня культура Стародавнього та Середньовічного Китаю, Художня культура Стародавньої Греції, Художня культура Стародавнього Рима. Художня культура Візантії, Художня культура арабо-мусульманського світу, Художня культура середньовічної Західної Європи, Художня культура Західної Європи доби Відродження, Художня культура Західної Європи XVII – XIX ст., Художня культура Росії «Золотої» та «Срібної» «віку», Світова художня культура XX – початку XXI ст.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 105 годин / 3,5 кредити ECTS.

ВБ 2.1.

Вікова психологія та психологія музичного педагогічного впливу

Мета: навчання студентів доцільному застосуванню відповідних психолого-педагогічних знань і умінь, методів і прийомів задля вдосконалення виховної та педагогічної практики.

Предмет: основні поняття вікової психології та психології музичного педагогічного впливу; проблеми та закономірності психологічних законів та закономірностей у педагогічній діяльності.

Завдання: засвоїти загальні закономірності психічного розвитку і формування особистості; навчитися розуміти внутрішній світ учня на різних етапах його життєвого шляху; сприяти свідомому творчому засвоєнню теоретичних і прикладних основ в сфері музичного мистецтва.

Навчальні результати / досягнення: здатність продемонструвати базовий рівень знання та розуміння основних законів психічної діяльності людини, здатність враховувати вікові, гендерні, соціально-економічні, релігійні, культурні та інші відмінності при вирішенні завдань у професійній та соціальній діяльності; здійснювати діагностику психологічних властивостей і станів, особливостей розвитку різних сфер особистості; використовувати методи психолого-педагогічного впливу.

Зміст дисципліни: Предмет та завдання вікової психології та психології музичного педагогічного впливу. Психічний розвиток, онтогенез, провідна діяльність, соціальна ситуація розвитку, психічне новоутворення, чинники розвитку особистості. Концептуальні підходи до вивчення вікових особливостей людини, їх основні показники, параметри та механізми психофізіологічного розвитку. Основні характеристики методів дослідження вікової та педагогічної психології. Формування особистості в онтогенезі. Проблема пізнання психічної діяльності людини. Вивчення її дій, вчинків, мовної поведінки. Вікова періодизація: основні підходи. Психологія дошкільного дитинства. Психологічний розвиток та формування особистості школяра. Психологія ранньої юності та дорослості. Психологія навчання. Психологія виховання. Психологія педагогічної діяльності. Психологія впливу в сфері мистецтва. Педагогічна діяльність, педагогічні здібності, стилі педагогічної діяльності. Теоретичні і прикладні аспекти педагогічної діяльності. Професійно значущі якості особистості учителя. Ефективність діяльності учителя і критерії її оцінки. Психологічні основи педагогічного такту і його вплив на учбову діяльність і поведінку учнів. Умови створення здорового психологічного клімату. Самоосвіта і самовиховання як умова успішної педагогічної діяльності учителя в музичних колективах.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 210 годин / 7,0 кредитів ECTS.

Психологія сприйняття

Мета: ознайомлення студентів з механізмами психічної діяльності людини, а також закономірностями функціонування процесів сприйняття оточуючої, зокрема, соціальної дійсності.

Предмет: закономірності, механізми та феномени процесів сприйняття в різноманітних ситуаціях соціальної взаємодії, зокрема, в умовах професійної музичної діяльності.

Завдання: вивчення психологічних феноменів та закономірностей сприйняття та соціальної перцепції, а також формування науково психологічної позиції відносно можливостей використання феноменів сприйняття з метою впливу в різних видах соціальної взаємодії та протистояння впливу.

Навчальні результати / досягнення: знання сучасних уявлень про психологічну природу та закономірності сприйняття, а також методичних підходів до вивчення соціального впливу та соціальної перцепції; вміння орієнтуватися у навчальній, науково-практичній та науковій літературі з даної галузі психології та використовувати набуті знання в ситуаціях взаємодії та професійній музичній діяльності.

Зміст дисципліни: Сприйняття як складна перцептивна діяльність. Роль та місце когнітивних процесів в створенні образів дійсності. Закономірності сприйняття з позицій гештальтпсихології. Властивості та види сприйняття. Поняття аперцепції та роль досвіду людини в перцептивному процесі. Роль та місце соціального впливу та сприйняття в психології спілкування. Ефекти соціального сприйняття як фактор впливу. Поняття соціальної перцепції та історія її вивчення.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 210 годин / 7,0 кредитів ECTS.

ОК 11. Вокальний ансамбль

Мета: комплексне формування особистості виконавця народних пісень, учасника вокального ансамблю, який знає специфіку регіональних співочих манер і виконавських стилів, а також основи режисури народної пісні.

Предмет: Практичний курс «Вокальний ансамбль» є однією з профілюючих дисциплін з фаху «Музичне мистецтво», спеціалізації «народний спів». Це традиційно найбільш поширена виконавська форма збереження, репрезентації та популяризації народнопісенної спадщини різних регіонів України.

Завдання: підготувати майбутнього фахівця до професійної виконавської діяльності в якості учасника

вокального колективу; прищепити необхідні навички ансамблевого виконавства; вдосконалити вокально-ансамблеву техніку; виховати інтонаційно-ладовий та вокальний слух; ознайомити зі стилями і манерою народного співу різних регіонів України; опанувати різні регіональні манери співу, засвоїти специфіку українських мовних діалектів; розвинути художнє мислення, висвітити комплекс виражальних засобів інтерпретації творів; засвоїти кращі зразки народнопісенної спадщини України. Головним завданням практикуму є підготовка студентів до майбутньої діяльності в якості учасника вокального ансамблю. При проведенні практичних занять та під час самостійної роботи студентів кваліфікаційного рівня «бакалавр» відбувається засвоєння ними специфіки ансамблевого виконання, зокрема вироблення якостей інтонаційної впевненості та самостійності. Певна увага приділяється засвоєнню та опануванню різними регіональними співочими стилями.

Навчальні результати / досягнення: знати: об'єкт, предмет, структуру курсу «Вокальний ансамбль» як складової музичного мистецтва; реєстрово-темброві характеристики голосів вокального ансамблю; особливості регіональних манер народного співу; специфіку українських мовних діалектів; співацько-технічні прийоми, характерні для народнопісенної виконавської традиції України; особливості побутування, традиційного виконання та репродуктивної трансляції пісенних зразків різних жанрів; кращі та характерні зразки народнопісенної скарбниці України. Уміти: вільно орієнтуватися в жанрових особливостях виконання традиційних пісень; самостійно працювати з розшифровками народних пісень, нотними збірками, аудіо і відеоматеріалами; визначати професійний та художній виконавський рівень вокальних ансамблів; визначати виконавські (вокальні, дикційні, інтонаційні, функціонально-жанрові, регіонально-характерні) труднощі та засоби їх подолання; самостійно розкривати стильову своєрідність, регіональну самобутність народних пісенних творів. Мати навички: концертного ансамблевого виконавства; володіння співочим диханням, яскраво вираженим тембрально насиченим звукоутворенням у різних режимах роботи гортані; аналізу діалектних особливостей локальної традиції та їх наслідування; художнього осмислення образного строю вокального твору; багатоваріантного виконання творів підголосково-поліфонічної фактури; володіння технікою ансамблевого музикування; забезпечення процесу самооптимізації; відтворення «живої» гнучкої та варіативно-змінної поліфонічної тканини народного розспіву; підбору відповідного інструментального фрагментарного супроводу; використання елементів декоративно-ужиткового мистецтва під час виконання сучасних обробок народних пісень.

Зміст дисципліни: Знайомство з практикою гуртового співу, як традиційної та найефективнішої школи виховання співака народного напрямку. Засвоєння системи дихальних вправ А. Стрельникової. Знайомство з найдавнішими жанрами народнопісенної традиції, «колискою» вокального мистецтва. Усвідомлення та практичне засвоєння типів співочого дихання. Визначення та фіксація відчуття опори звука. Визначення та практичне засвоєння особливостей виконання веснянок. Реєстри голосу. Режими роботи гортані. Знайомство з різновидами вокально-тембрової традиції України. Артикуляційний апарат, відпрацювання вправ на дикцію. Специфічні прийоми традиційного народного виспівування. Знайомство та робота над відтворенням особливостей виконання колядок і щедрівок. Особливості виконання жартівливих і танцювальних пісень. Особливості виконання козацьких і чумацьких пісень. Знайомство з регіональною манерою гуртового співу Харківщини. Склад співочих гуртів. Основні форми багатоголосся і функції співаків. Засвоєння особливостей народнопісенного виконавства Слобожанщини. Умови виконання зразків пісенної традиції (обряд, поза обрядом). Символіка народних пісень, особливості народної поезики. Знайомство з характерними особливостями регіональної манери співу Полтавщини. Особливості виконання ліричних пісень. Відпрацювання навичок напівприкритого медіумного звучання, змішаного звукоутворення. Знайомство та робота над відтворенням особливостей традиційної манери пісенного виконавства Полісся. Практичне засвоєння степової манери співу. Основні засоби художньої виразності, формоутворюючі принципи співу. Синтезовані виконавські форми репрезентації народнопісенної творчості. Сценічна режисура оформлення пісні. Сценічні атрибути, костюм. Складання програми концертного або тематичного виступу ансамблю.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 1530 годин / 51,0 кредит ECTS.

ОК 12. Диригування

Мета: надати студентам мінімум найважливіших знань на рівні взаємозв'язку «вокально-хоровий твір – диригент – артист музичного колективу» – засоби реалізації та донесення до слухача художнього образу.

Предмет: Основи диригентського мистецтва.

Завдання: ознайомити студентів з найкращими здобутками світового та вітчизняного вокально-хорового мистецтва; розкрити структуру підготовки та принципи роботи диригентські знання, вміння, навички для організації та проведення вокально-хорової роботи під час уроку, в репетиційній або конкретній діяльності з професійним колективом; навчити передавати зміст твору та його виконавську інтерпретацію засобами диригентської техніки, слова, міміки; вдосконалити музичні здібності (слух, відчуття ладу, ритму, пам'яті, музичного і творчого мислення).

Навчальні результати / досягнення: знати: об'єкт, предмет, структуру курсу «Диригування» як складової музичного мистецтва; функції диригента; технічні засоби та прийоми диригування; методи дослідження вокально-хорової партитури. Вміти: орієнтуватися в теоретично-методологічних засадах диригентського мистецтва; формувати репертуар; визначати виконавські (диригентські, вокальні) труднощі та засоби їх виконання; самостійно працювати над партитурою (спів партій, акордів; виконання хорової партитури на фортепіано; аналіз вокально-хорового твору); передавати зміст твору та його виконавську інтерпретацію засобами диригентської техніки, слова, міміки.

Зміст дисципліни: Статус курсу «Диригування» в системі професійної підготовки бакалаврів

спеціалізації «народний спів». Структура руху долі в простих схемах диригування. Постановка диригентського апарату, як початковий процес формування диригентської майстерності. Диригування в складному чотиридольному розмірі. Принципи і методи самостійної роботи з диригування. Показ вступів та занять на різні долі такту. Робота диригента з хоровою партитурою. Диригування дробленого вступу та фермати. Складні метри. Пунктирний ритм та alla breve. Мішані метри. Змінний розмір.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 135 годин / 4,5 кредити ECTS.

ОК 13. Сольний спів

Мета: сформувати художньо-творчу, фахово зрілу, цілісну особистість з високим рівнем національної свідомості, почуттям професійної гідності. Практикум повинен формувати у студента усвідомлення феномену національного менталітету, тобто причетність його до світу високих духовних цінностей культури своєї Батьківщини, почуття національної гордості – і все це крізь призму конкретної етнофольклорної діяльності.

Предмет: комплексне формування особистості виконавця народних пісень, який знає специфіку регіональних співочих манер і виконавських стилів, а також основи режисури народної пісні.

Завдання: підготувати майбутнього фахівця до професійної виконавської діяльності в якості співака народного напрямку; прищепити необхідні навички сольного виконавства; вдосконалити вокальну техніку; виховати інтонаційно-ладовий та вокальний слух; ознайомити зі стилями і манерою народного співу різних регіонів України; опанувати різні регіональні манери співу; засвоїти специфіку українських мовних діалектів; розвинути художнє мислення, висвітити комплекс виражальних засобів інтерпретації творів; засвоїти кращі зразки народнопісенної спадщини України.

Навчальні результати / досягнення: знати: об'єкт, предмет, структуру курсу «Сольний спів» як складової музичного мистецтва; особливості регіональних манер народного співу; специфіку українських мовних діалектів; співацько-технічні прийоми, характерні для народнопісенної виконавської традиції України; особливості побутування, традиційного виконання та репродуктивної трансляції пісенних зразків різних жанрів; кращі та характерні зразки народнопісенної скарбниці України. Вміти: вільно орієнтуватися в жанрових особливостях виконання традиційних пісень; самостійно працювати з розшифровками народних пісень, нотними збірками, аудіо і відеоматеріалами; визначати професійний та художній виконавський рівень виконавців народних пісень; визначати виконавські (вокальні, дикційні, інтонаційні, функціонально-жанрові, регіонально-характерні) труднощі та засоби їх подолання; самостійно розкривати стильову своєрідність, регіональну самобутність народних пісенних творів. Мати навички: концертного сольного виконавства; володіння співочим диханням, яскраво вираженим тембрально насиченим звукоутворенням у різних режимах роботи гортані; аналізу діалектних особливостей локальної традиції та їх наслідування; художнього осмислення образного строю вокального твору; багатоваріантного виконання творів народнопісенної традиції України; володіння вокальною технікою; забезпечення процесу самооптимізації; відтворення «живої» гнучкої та варіативно-змінної тканини народного розспіву; підбору відповідного інструментального фрагментарного супроводу; використання елементів декоративно-ужиткового мистецтва під час виконання сучасних обробок народних пісень.

Зміст дисципліни: Знайомство з функціями сольного традиційного співу та естетикою народної пісенної творчості. Засвоєння системи дихальних вправ А. Стрельникової. Знайомство з найдавнішими жанрами народнопісенної традиції, «колискою» вокального мистецтва. Усвідомлення та практичне засвоєння типів співочого дихання. Визначення та фіксація відчуття опори звука. Визначення та практичне засвоєння особливостей виконання веснянок. Режими роботи гортані. Знайомство з різновидами вокально-тембрової традиції України. Артикуляційний апарат, відпрацювання вправ на дикцію. Специфічні прийоми традиційного народного виспівування. Знайомство та робота над відтворенням особливостей виконання колядок і щедрівок. Знайомство з головними принципами народно-академічної техніки співу. Особливості виконання жартівливих і танцювальних пісень. Особливості виконання козацьких і чумацьких пісень. Знайомство з регіональною манерою співу Харківщини. Засвоєння особливостей народнопісенного виконавства Слобожанщини. Умови виконання зразків пісенної традиції (обряд, поза обрядом). Символіка народних пісень, особливості народної поезики. Знайомство з характерними особливостями регіональної манери співу Полтавщини. Особливості виконання ліричних пісень. Відпрацювання навичок напівприкритого медіумного звучання, змішаного звукоутворення. Знайомство та робота над відтворенням особливостей традиційної манери пісенного виконавства Полісся. Практичне засвоєння степової манери співу. Основні засоби художньої виразності, формоутворюючі принципи співу. Синтезовані виконавські форми репрезентації народнопісенної творчості. Сценічна режисура оформлення пісні. Сценічні атрибути, костюм.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 810 годин / 27,0 кредитів ECTS.

ОК 14. Фортепіано

Мета: формування професійних піаністичних навичок та виконавсько-вольових якостей, а також розвиток художнього смаку й загальної музичної культури студента.

Предмет: фортепіанне виконавство.

Завдання: опанування гри на фортепіано в обсязі, необхідному для майбутньої практичної діяльності; виконання індивідуальної програми, складеної згідно з програмою курсу; освоєння основних видів фортепіанної техніки, постійне удосконалення технічної майстерності (виконання технічних вправ, гам, акордів арпеджіо та різноманітних етюдів); опанування різними видами поліфонії (підголосковою, контрастною, імітаційною); оволодіння принципами виконання творів крупної форми (фортепіанні концерти, сонати, варіації, твори циклічної форми); формування навичок виконання різних за стилем та характером фортепіанних мініатюр; опанування специфікою виконання ансамблевих творів; визначення виконавських особливостей

акомпанементу та їх застосування у вокально-хорових та інструментальних творах; оволодіння навичками читання з листа та транспонування; реалізація художньої ідеї твору в досконалій піаністичній формі; накопичення необхідних знань з теорії та історії музичної культури та їх застосування у виконавській інтерпретації; оволодіння різноманітним репертуаром; створення репертуарного фонду для майбутньої творчої роботи.

Навчальні результати / досягнення: знати: специфіку інструменту фортепіано, клавикорду та клавесину; історію розвитку фортепіанного виконавства та специфіку найголовніших етапів (загальну характеристику); стильові особливості фортепіанних творів, згідно певного історико-культурного контексту жанру, стилю, епохи (музика епохи бароко, рококо, класицизму, романтизму, імпресіонізму, експресіонізму, авангарду тощо); основні етапи та принципи роботи над фортепіанним твором; специфіку виконання фортепіанних творів різних за жанром, стилем, характером; основні музичні терміни; головні принципи аплікатури, педалізації, артикуляції та інших засобів виконавської виразності. Вміти: самостійно і грамотно розбирати нотний текст і виконувати напам'ять музичний твір; визначати художні, стильові та композиційні особливості твору; обирати належні технічні прийоми виконання, що відповідають певним видам фортепіанної фактури; використовувати різноманітні засоби виконавської виразності (визначати аплікатуру, педалізацію, артикуляцію, що відповідають виду фортепіанної фактури та композиторському стилю); виконувати фортепіанні твори різних жанрів та форм (поліфонія, крупна форма, п'єса тощо); формулювати і обґрунтовувати план виконавської інтерпретації; виконувати твір для компетентної слухацької аудиторії; критично аналізувати та оцінювати своє виконання.

Зміст дисципліни: Змістовний розділ 1 – «Академічний». Цей розділ є базовим, оскільки репрезентований жанрами творів, що складають основу педагогічного репертуару. Розділ формує виконавський репертуар студента, передбачає сольне виконання фортепіанних творів у наступних жанрах: Поліфонічний твір; Твір крупної форми (сонатне алегро, варіації, рондо); Твір малої форми (фортепіанні мініатюри різні за стилем, характером та жанром). Проблеми музичного (нотного) тексту. Засоби музичної виразності. Жанрові особливості. Сильова специфіка. Музична драматургія та архітектоніка. Втілення художнього образу. Проблеми виконавської інтерпретації. Змістовний розділ 2 – «Технічний». Передбачає накопичення досвіду виконання технічних вправ, гам та етюдів на різні види техніки. Модуль спрямований на удосконалення технічних можливостей студентів. Проблеми артикуляції. Поліваріантність прийомів опанування технікою. Баланс між технічними та художніми завданнями. Змістовний розділ 3 – «Креативно-розвиваючий». Передбачає оволодіння навичками читання з листа, транспонування, виконання ансамблевих творів та акомпанементу. Призначення цього модуля пов'язано з професійною діяльністю студента. Так, студентам спеціалізацій: «Народний спів», «Естрадний спів» треба більш уваги приділяти акомпанементу, а студентам спеціалізацій: «Народні інструменти», «Оркестрові духові та ударні інструменти», «Музичне мистецтво естради» – ансамблю. Студентам диригентських спеціальностей особливу увагу слід приділяти читанню з листа та транспонуванню. Проблеми концентрації уваги. Розвиток навичок читання з листа та транспонування. Виховання відчуття партнерства (акомпанемент, ансамбль).

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 210 годин / 7 кредитів ECTS.

ОК 15. Методика викладання спецдисциплін

Мета: засвоєння студентами спеціалізації народний спів теоретичних та методичних засад сучасної вокально-хорової педагогіки, закріплення практичних навичок викладання фахових дисциплін.

Предмет: Методичні засади викладання комплексу спеціальних дисциплін для спеціалізації “народний спів”.

Завдання: розкрити дидактичні та психологічні особливості індивідуальної роботи з учнем середньої ланки освіти; використовувати принципи національної педагогіки в роботі із засвоєння регіональних манер і стилів з голосу співака; систематизувати етапи технічного розвитку співака; врахувати засоби роботи та вокально-педагогічні прийоми, притаманні співакам народного хору та вокального ансамблю; визначити місце і функції диригування в комплексі виховання співака народного напрямку, керівника вокального ансамблю; засвоїти етапи і обсяг роботи з організації концертної діяльності навчального колективу; визначити специфіку викладання курсу українська народна музична творчість як засвоєння жанрово-стилістичної системи народнописанної спадщини та форм народного музикування на методологічній основі вітчизняної етномузикології; виробити методику теоретичного та практичного засвоєння нового матеріалу музичного фольклору: фіксації творів, документування аудіозаписів, транскрипції, виконавського відтворення.

Навчальні результати / досягнення: знати: об'єкт, предмет, структуру курсу “Методика викладання спецдисциплін” як теоретичного та методичного узагальнення дисциплін спеціалізації, що вивчаються на рівні середньої ланки освіти (ВНЗ I – II рівня акредитації); систему історико-теоретичних методів та підходів і сучасних методик стосовно викладання предметів спеціалізації; методичну послідовність сполучення технічних вправ з володіння голосом та вирішення образно-стильових задач на різних етапах технічного розвитку співака народного напрямку; зміст і методичну доцільність форм роботи та вокально-педагогічних прийомів навчання, притаманних вокальному вихованню співаків народного хору та вокального ансамблю, зважаючи також на досвід виконавського фольклоризму; оптимальну послідовність засвоєння техніки диригування у зв'язку із розкриттям образно-стильового змісту твору, зважаючи на його жанрове (функціональне) призначення в фольклорній традиції; специфіку роботи з фольклорним матеріалом та зразками народного музикування при викладанні курсів українська народна музична творчість та транскрипція народної музики. Вміти: самостійно орієнтуватися в теоретико-методологічних засадах викладання дисциплін спеціалізації; формувати репертуар для сольного співу, роботи в класі вокального ансамблю та в хоровому класі та визначити методику його виконавського

засвоєння; практично використовувати особливості засвоєння практичних вокальних навичок при навчанні народній манері співу під час індивідуальних занять; застосовувати вокально-педагогічні прийоми, притаманні автентичному та репродуктивному фольклорному виконанню, в практиці роботи над творами для народного хору та вокального ансамблю; послідовно використовувати етапи засвоєння практикуму диригування: постановка диригентського апарату, закріплення м'язово-слухових рефлексів; зв'язок технічного і художнього виховання; застосовувати набуті знання щодо теоретико-методологічного обґрунтування і визначення жанрів і співочих стилів українського фольклору, класифікаційні та типологічні закономірності, що виходять з групових ознак, властивих розряду, жанру, локальному різновиду та специфіки їх нотного запису. Мати навички: художнього осмислення народнопісних, інструментальних та вокальних творів українських композиторів; практичного засвоєння нового матеріалу музичного фольклору: фіксації творів, документування аудіозаписів, транскрипції, виконавського відтворення; застосування загальнонаукових та музикознавчих методів щодо виявлення особливостей методики визначення жанрової та регіональної належності фольклорного зразка; застосування методики засвоєння техніки диригування в оптимальній послідовності; визначення специфіки диригування народним хором; засвоїти методичні і практичні основи роботи з хором, методику вокальної роботи в навчальному хорі; вільної обробки української народної мелодії для різних видів колективного співу, аранжування вокально-піснених творів для різних складів вокального ансамблю або хору.

Зміст дисципліни: Методика викладання дисциплін «Сольний спів», «Вокальний ансамбль» (зі специфікою курсів для спеціалізації «народний спів» та техніками їх викладання). Методика викладання практикумів «Диригування» та «Читання хорових партитур». Методика викладання лекційних та теоретичних курсів спеціалізації «народний спів»: «Українська народна музична творчість», «Транскрипція народної музики».

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 135 годин / 4,5 кредити ECTS.

OK 16. Сценічний практикум народно-пісенного виконавства

Мета: розвиток знань та умінь, необхідних для майбутньої фахової діяльності бакалавра музичного мистецтва спеціалізації «народний спів» та виявлення в процесі проходження практикуму: сфери прояву артистичних здібностей студента, його особисті якості як артиста – соліста та учасника ансамблю, акцентуації їх виконавського характеру відповідно специфіці народнопісних жанрів; ступень сценічного самовиразу студента-артиста.

Предмет: практичні навички поведінки на сцені під час виступів фахівців народно-пісенного жанру.

Завдання: засвоїти практичні навички та вміння виразної сценічної поведінки, що відповідають різним жанрам народної пісенності (традиційний солоспів, обробки українських народних пісень з супроводом, традиційні обрядові вистави); опанувати манеру та форми традиційного народного руху, притаманні сценічній репрезентації народнопісенній традиції; за допомогою психологічних та фізичних прийомів навчання розвинути ступень сценічного самовиразу студента-артиста, його художньої самоактуалізації та самореалізації.

Навчальні результати / досягнення: знати: історію виникнення даної дисципліни; структуру та жанрові ознаки творів, засвоїти специфіку сценічного руху, що притаманні обраному жанру, специфіку манери виконання традиційних, авторських, вокальних та ансамблевих творів та традиційних побутових танців та їх сценографію. Вміти: користуватися вокальною технікою сольмізації та народного виконання; працювати в умовах ансамблевої звукової узгодженості; вчасно реагувати на зміни в характері музичного образу обраних творів, темпі, регістрах, тривалостях; швидко приводити свій психологічний стан до відповідного емоційного настрою виконання твору. Мати навички: розвинутої пластики; координації голосу та руху; поєднання мішаного звуковедення: legato, non legato, staccato з відповідними ритмічними комплексами; фразування і постійного дотримання ритмічних вказівок; чітко реагувати на зміни виконавських прийомів у творах з елементами поліритмії, рівномірною та перемінною пульсацією, зі зміною швидкості руху; координувати внутрішні емоційні прояви з зовнішньою виразністю в міміці; поєднання побутих ритмічно-пластичних навичок на матеріалі традиційних побутових танців.

Зміст дисципліни: Типи сценічного втілення за жанрами народнопісенної творчості. Специфіка сценічного втілення обрядових дій – Українське весілля. (засвоєння умінь та навичок сценічного руху, відповідних обраним задачам сценографії). Втілення набутих навичок у створенні міні-вистав (за мотивами народних традиційних свят – «Різдвяний Вертеп», «Свят-вечір», «На Василя» («Маланка»). «Вечорниці» – особливості сценографії. Специфіка сценічного втілення весняно-літньої обрядовості – весняні пісні-танки, «Водіння козла», «Водіння русалки», «Вулиця», троїцькі та купальські хороводи. Особливості сценічного руху при виконанні пісень із супроводом ліричного (лірико-драматичного) та жартівливого жанрів. Рольові функції у фольклорному дійстві. Опанування сценографії фрагментів фольклорного дійства «Якби не ми, та не ви...» (музична версія Ю. Алжнева)).

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 480 годин / 16 кредитів ECTS.

OK 17. Методика роботи з вокальним ансамблем

Мета: виробити розуміння фольклору як вагомого шару культури народу, дати основи знань з теорії народно-пісенного виконавства, озброїти студентів методикою виконавського аналізу народних пісень, методикою організації та роботи з вторинним фольклорним ансамблем.

Предмет: Методичні засади практичної роботи з вокальним ансамблем народної манери виконання.

Завдання: засвоїти специфіку методики роботи з вокальним ансамблем; розрізнити поняття “фольклор” і “фольклоризм”, надавати їм відповідну характеристику; вивчення методів роботи з народним хоровим колективом, фольклорним ансамблем; ознайомлення з принципами підбору репертуару для подібних колективів; застосовувати в методичній діяльності досвід роботи з автентичними колективами Д. Покровського, В. Щурова, П. Матайтиса,

І. Мацієвського, А. Мехнецова, Н. Гілярової, Є. Єфремова, харківських фольклорних ансамблів; аналізувати специфіку спілкування в обрядовому фольклорі, як можливість репрезентації виявів міфологічного мислення. Розуміти сутність спілкування у фольклорі як спілкування жанрового та сутність спілкування у вторинному ансамблі на сцені. Розуміння дії на людину музичних засобів: мелодії, гармонії, метру, ритму, тембру, динаміки та ін.

Навчальні результати / досягнення: знати: жанрові різновиди вокальних ансамблевих фактур; семантичні особливості фольклору; функції голосів народно-пісенної фактури; особливості фактури в піснях різного призначення; регіональні, локальні та жанрові відмінності в манері інтонування народних пісень; особливості манери інтонування традиційних пісень Слобожанщини; особливості ансамблевого виконання календарних, обрядових, родинних, жнивних, родинних пісень; специфіку дихання в різних за жанрами піснях. Уміння: підбирати склади ансамблів у залежності від репертуару та виду пісень; розрізняти і відтворювати у власній практиці «виконавські» стиль традиційних пісень Київського Полісся, Полтавщини, Слобожанщини, інших регіонів України. Мати навички збирання пісенного матеріалу у визначеному регіоні; нотування зібраних пісень; аналізу розшифрованих творів; вивчення народної пісні.

Зміст дисципліни: Зміст і завдання курсу. Фольклор і фольклоризм. Народні хори: методи роботи, репертуар. Фольклорний ансамбль: методи роботи, репертуар. Виконавське спілкування у фольклорі. Специфіка сприйняття музичного твору у фольклорі. Зв'язки народної творчості з побутом. «Текст» і «контекст» у фольклорі. Семантика раннього традиційного фольклору. Символіка народно-пісенних образів. Фактура народних пісень. Жанрові різновиди фактури. Манера інтонування народної пісні. Регіональні, локальні жанрові відмінності «виконавської» манери інтонування. «Виконавські» особливості обрядових пісень та народно-пісенної лірики. Мета, завдання, види і форми роботи вторинного фольклорного ансамблю. Репертуар. Виховання співаків, методика вокальної роботи вторинного фольклорного ансамблю.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 105 годин / 3,5 кредити ECTS.

OK 18. Аналіз музичних творів

Мета: формування всебічного й повного розуміння музичного твору як цілісного культурно-історичного явища у єдності його форми та змісту.

Предмет: система знань про формоутворення в музиці європейської культурної традиції.

Завдання: оволодіти методикою теоретичного і слухового аналізу музичних творів на засадах раціонально-логічного та художньо-емоційного сприйняття; вивчити основні принципи формоутворення з позицій структурно-композиційних та художньо-процесуальних факторів; сформувати здатність до самостійного аналізу змісту твору, його музичної мови та засобів виразності як провідних формоутворюючих компонентів; розвинути уміння досліджувати музичні твори з метою об'єктивної оцінки їх художньої значимості, культурно-історичної та мистецької цінності; збагатити особистий музичний досвід; виробити вміння використовувати знання з аналізу музичних творів у практичній діяльності.

Навчальні результати / досягнення: знати в повному обсязі музичний та теоретичний матеріал курсу. Вміти: вільно орієнтуватися в теоретичному матеріалі курсу; аналізувати будь-який нотний і звуковий матеріал; визначати особливості сучасного розвитку української музики. Обґрунтовувати погляд на певний твір чи музичний напрямок. Застосовувати сучасну методологію щодо аналізу музичних творів.

Зміст дисципліни: Аналіз музичних творів: дисципліна, яка вивчає принципи будови та розвитку музичних творів на основі узагальнення музично-теоретичних знань із курсів історії музики, гармонії, поліфонії. Музичний твір як об'єкт системного аналізу. Музична форма та зміст. Музична тема. Жанр у музиці. Жанр та стиль. Період. Види періоду. Прості форми. Двочастинна форма. Прості форми. Тричастинна форма. Складні форми. Варіаційна форма. Куплетно-варіаційна форма. Рондо. Сонатна форма. Вільні форми. Змішані форми. Циклічні форми та контрастно-складені форми.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 105 годин / 3,5 кредити ECTS.

OK 19. Поліфонія

Мета: формування у студентів навичок, необхідних для успішної професійної діяльності.

Предмет: поліфонічні способи роботи з музичним матеріалом.

Завдання: сформувати розуміння важливості використання поліфонічного письма як важливої складової техніки музичної композиції; розкрити потенційні виразні можливості поліфонічного багатоголосся; виявити характерні для певних історичних епох методи поліфонічної роботи; оволодіти основними поліфонічними способами роботи з музичним матеріалом; усвідомити цінність отриманих знань і навичок для професійної кар'єри.

Навчальні результати / досягнення: знати в повному обсязі музичний та теоретичний матеріал курсу. Вміти: вільно орієнтуватися в теоретичному матеріалі курсу; аналізувати музичний матеріал на предмет наявності і способів використання поліфонічних технік; використовувати набуті знання і навички у своїй творчій практиці; визначати особливості сучасного розвитку української і світової музики.

Зміст дисципліни: Види поліфонії. Історичні етапи розвитку поліфонії. Загальні властивості строгого стилю. Простий контрапункт двоголосся строгого стилю. Складний контрапункт. Імітація та її різновиди. Триголосся. Канон в триголоссі. Складний контрапункт в триголоссі. Багатоголосся. Контрастна та імітаційна поліфонія в багатоголоссі. Особливості мелодики вільного стилю. Поліфонічні форми. Фуга, її структура. Поліфонія у творчості сучасних композиторів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 135 годин / 4,5 кредити ECTS.

OK 20. Сольфеджіо

Мета: систематичне, цілеспрямоване та послідовне формування й удосконалення у студентів комплексу

спеціальних професійних знань та практичних навичок, необхідних в подальшій творчо-виконавській та науково-педагогічній діяльності музикантів будь-якої спеціалізації.

Предмет: мажоро-мінорна ладова система в різноманітних інтонаційних та структурних проявах, ладоутворення народнописенної творчості; ладогармонічні комплекси сучасної музики; авторські тональні системи ХХ ст., різновиди метроритмічної та фактурної організації.

Завдання: формування активного слуху, музичної пам'яті та логіки музичного мислення; розвиток навичок виразного і чистого інтонування; опанування інтонаційно-ладовими та метроритмічними прийомами; оволодіння технологією побудови елементів музичної мови; засвоєння методів слухового аналітичного узагальнення інтонаційних, структурних, тембрових і фактурних закономірностей, що знаходять своє віддзеркалення в музичних творах різних жанрів і стилів; оволодіння навичками співу з листа та запису музичного тексту.

Навчальні результати / досягнення: знати: в повному обсязі теоретичний матеріал курсу; стильові закономірності гомофонно-гармонічного та поліфонічного мислення; основи ладо-гармонічної системи мажору і мінору; специфіку народно-ладової системи мислення; інтонаційно-стильові особливості музики ХХ ст. побудову елементів музичної мови (звукорядів ладів, інтервалів, акордів). Вміти: точно інтонувати елементи музичної мови: інтервали, акорди, звукоряди ладів, тональностей, акордово-гармонічні послідовності, модуляції різних типів; виконувати вокально-інтонаційні вправи, мелодії, розспівки, одноголосні приклади різних стилів та окремі партії багатоголосної музики (у супроводі фортепіано); музичні фрагменти з авторських творів; професійно фіксувати в нотному тексті слухові уявлення окремих елементів (звукорядів ладотональностей, інтервалів, акордових послідовностей), одно- та багатоголосних диктантів у вигляді однотональних і модулюючих періодів; фрагментів з музичної літератури; детально орієнтуватися в звучанні багатоголосся (гармонічного, поліфонічного та мішаного складів); співати в ансамблі, координуючи рух голосів у багатоголоссі, знайти та виправити окремі помилки в інтонуванні інших виконавців; визначати на слух елементи музичної мови (звукоряди ладів, окремі інтервали, акорди, ладо-гармонічні звороти та послідовності, модуляції тощо), характерні музичні лексеми, що утворюють «інтонаційний словник» певної історичної традиції.

Зміст дисципліни: Гармонічні та діатонічні лади. Звукоряди мажорних і мінорних ладотональностей, ладів народної музики. Діатонічні та характерні інтервали в мажорі і мінорі. Повна діатоніка. Тризвуки на ступенях мажору і мінору. Основні різновиди та обернення. Септакорди: типологія і структура. Головні (V7, II7, VII7) та побічні (I7, III7, IV7, VI7) септакорди на ступенях мажору і мінору. Септакорди з побічними тонами (VII7 з квартою, V7 із секстою) та нонакорди в музиці. Ладова альтерація в мажорі та мінорі. Хроматичні інтервали. Альтерація акордів субдомінантової групи. Акордовий комплекс подвійної домінанти (DD7 і DDVII7). Альтерація акордів групи домінанти. Хроматична система. Відхилення Хроматичні прохідні звуки. Метроритмічні труднощі у мелодичному хроматизмі. Функціональна модуляція в тональності I ступеню спорідненості. Модуляція у тональності II ступеню спорідненості. Модуляція у тональності III ступеню спорідненості. Модуляція у віддалені тональності. Енгармонійна модуляція. Еліпсис. Ладотональні системи ХХ ст. Політональність та поліладовість. Структурні та виражальні можливості акордики ХХ ст. Моноінтервальні та поліінтервальні структури. Ритмоінтонаційна специфіка естрадної та джазової музики.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 210 годин / 7,0 кредитів ECTS.

ОК 21. Гармонія

Мета: отримання комплексу професійних знань та реалізація процесу формування навичок, що необхідні висококваліфікованому музиканту в кожній із сфер його практичної діяльності.

Предмет: вивчення навчальної дисципліни є закономірності функціонально-гармонічної будови музичного тексту.

Завдання: закладення основ аналітичного підходу студентів до музичного тексту; стимулювання природних даних студентів і чуйного сприйняття виразних можливостей гармонічної вертикалі у зв'язку з іншими чинниками інтонаційно-звукового процесу (мелодією, ритмом, динамікою, засобами формоутворення та драматургії тощо); усвідомлення і визначення студентами історичних та стилістичних особливостей музичного твору, його місця в еволюції музичної культури, закономірностей сучасної художньої практики.

Навчальні результати / досягнення: знати: теоретичний матеріал курсу в повному обсязі; структурні та функціональні закономірності побудови гармонічної вертикалі та способи її логічного горизонтального поєднання. Вміти: самостійно гармонізувати мелодію або бас; опанувати методами гармонічного аналізу в його зв'язку із виконавчою практикою; характеризувати особливості гармонічної мови різних композиторів, епох, стилів, творів, вивчених в класі за фахом; мати навички гри гармонічних послідовностей у вигляді основних зворотів, тональних і модулюючих секвенцій (мотиви яких включають вивчені акордові засоби і можуть бути запозиченими з музичних творів, хорових розспівів тощо), модуляцій різних типів на фортепіано.

Зміст дисципліни: Ладова система музики та історичні етапи її формування, функціональна система гармонічних ладів. Тризвуки на ступенях ладу та їх фактурне втілення, гармонізація мелодії тризвуками основних ступенів. Переміщення тризвуку як фактор подовження функції акорду, стрибки терцієвих тонів. Гармонізація басу тризвуками. Роль гармонії у формоутворенні. Сектакорди головних ступенів. Квартсектакорди: структура, розташування, основні звороти. Домінантовий септакорд. Тризвук та сектакорд II ступеню. Гармонічний мажор. Тризвук VI ступеню. Септакорди II та VII ступенів. Нонакорди на ступенях мажору та мінору. Інші акорди домінантової групи: VII6, тризвук III ступеню, домінанта із секстою. Фригійські звороти натурального мінору. Діатонічні секвенції, секвенцакорди. Хроматизм і альтерація. Хроматична система. Подвійна домінанта: основні акорди, функція, умови застосування. Альтерація акордів домінантової групи.

Альтерація акордів субдомінантової групи. Типи взаємодії альтерованих та діатонічних акордів. Дезальтерація. Історичні, логічні та естетичні передумови формування мажоро-мінорних систем. Типи мажоро-мінорних систем: однойменний, паралельний, повний, однотерцієвий мажоро-мінор. Основні гармонічні інтонації мажоро-мінору; іменні гармонії мажоро-мінору. Основні типи міжтональних відносин. Хроматична система. Тональне відхилення. Хроматична секвенція. Основні музично-теоретичні системи спорідненості тональностей. Теорія та техніка модуляції. Модуляція у I ступінь спорідненості. Модуляція у далекі тональності. Модулюючі секвенції; Тональний план музичного твору.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 210 годин / 7,0 кредитів ECTS.

ОК 22. Практика

Мета: цілеспрямоване та послідовне формування й розвиток у студентів комплексу професійних знань і практичних навичок співацької роботи з народним хоровим колективом (ансамблем); формування професійної компетентності фахівця і удосконалення навичок самостійної хормейстерської роботи.

Предмет: Практика роботи з народним хоровим колективом (ансамблем).

Завдання: сформувати диригентські навички в роботі з хоровим колективом, розширити знання репертуару народного колективу (ансамблю), навчити практичному застосуванню отриманих теоретичних знань в галузі диригентської діяльності, надати досвід різних методів практичної роботи з народним хором (ансамблем), створити умови для накопичення досвіду професійної діяльності студентів, сприяти осмисленню студентами різних аспектів професійно-педагогічної діяльності та засвоєнню навичок роботи з народним хором (ансамблем) на репертуарному матеріалі різної складності, сформувати професійно-педагогічні уміння студентів.

Навчальні результати / досягнення: застосування отриманих знань і вокально-технічних навичок у практичній професійній діяльності; вміння організувати репетиційний процес та концертний виступ; володіння практичними навичками організаційної та виконавської роботи з народним хором (ансамблем); виявлення недоліків звучання хору (ансамблю) і застосування відповідних методик їх усунення; володіння комплексом виражальних засобів у процесі інтерпретації творів; розвиток художнього мислення та посилення волевого впливу на колектив.

Зміст дисципліни: Практична робота в якості диригента-хормейстера (керівника ансамблю народного співу). Аналіз форми твору та її моделювання в репетиційній роботі. Виконавська побудова форми хорового (ансамблевого) твору. Хорові засоби виразності. Смысловое інтонування. Ведення щоденника практики.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3,0 кредити ECTS.

ВБ 2.2.

Історія української вокальної школи

Мета: надати студентів основи знань з історії української вокальної школи, сприяти подальшій їх зацікавленості у пошуках нових відомостей щодо історії вокальної культури взагалі.

Предмет: національна вокальна школа України в її історичному розвитку і персоналіях.

Завдання: виявити роль давнього пісенного фольклору як підґрунтя і важливого чинника у виникненні , формуванні і функціонуванні української вокальної школи; сприяти розумінню ролі об'єктивних передумов щодо зародження і формування пісенної культури України; сприяти усвідомленню студентами закономірностей розвитку української вокальної школи як невід'ємної складової історії загальної музичної культури; виробити об'єктивний погляд на механізми іншонаціональних впливів – грецької, італійської вокальної культури, а також вокальної культури слов'янських народів; сприяти усвідомленню студентами вагомості ролі функціонування української вокальної школи в культурному просторі сучасного світу.

Навчальні результати / досягнення: виявляти роль давнього пісенного фольклору як підґрунтя і важливого чинника у виникненні , формуванні і функціонуванні української вокальної школи; сприяти розумінню ролі об'єктивних передумов щодо зародження і формування пісенної культури України; сприяти усвідомленню студентами закономірностей розвитку української вокальної школи як невід'ємної складової історії загальної музичної культури; виробити об'єктивний погляд на механізми іншонаціональних впливів – грецької, італійської вокальної культури, а також вокальної культури слов'янських народів; сприяти усвідомленню студентами вагомості ролі функціонування української вокальної школи в культурному просторі сучасного світу. Вміти: розрізняти голоси видатних українських виконавців ХХ століття, орієнтуватись в їх оперній та камерній творчості; знайти необхідну наукову літературу та інформацію з інших джерел щодо функціонування української вокальної школи впродовж усього часу її існування; виокремити із загального музикознавчого контексту ті аспекти, які стосуються вокальної культури, вокальної творчості, вокальної педагогіки; самостійно написати реферат на запропоновану тему; підібрати відповідні аудіозаписи як ілюстрацію до змісту реферату.

Зміст дисципліни: Вплив грецького літургійного співу на формування української вокальної школи. Народні співаки-музиканти в Україні. Український кант XVII — XVIII ст. Співацька освіта в Україні X — XVII ст. Глухівська вокальна школа у становленні професійної вокальної освіти. Вокальна освіта в Україні XIX — XXI ст. О. Муравйова і Київська вокальна школа. П. Голубев і Харківська вокальна школа. Теорії сольного співу в історії вітчизняної вокальної школи. Видатні українські співаки XVIII — початку XIX ст. О. Мишуга, С. Крушельницька, М. Менцинський на вітчизняних та зарубіжних сценах. Б. Гмиря, О. Петрусенко, А. Солов'яненко: вокальна творчість.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3,0 кредити ECTS.

Музична культура слов'янських країн

Мета: визначити основні складові мистецько-художнього буття країн слов'янського світу.

Предмет: музична культура слов'янських країн в її творчих надбаннях: історія та сучасність.

Завдання: ознайомити студентів зі специфікою мистецького художнього буття музичної культури слов'янських

країн; визначити особливості становлення і розвитку музичного та духовно-релігійних засад музичної творчості композиторів — представників різних слов'янських народів; висвітлити специфіку композиторського та виконавського професіоналізму в країнах, орієнтованих на західну та східну християнську духовну традицію (інструментальна та вокально-хорова сфери); розкрити значення культурних взаємовпливів в музичному мистецтві слов'янського світу; виявити особливості творчості найяскравіших репрезентантів музичних культур різних слов'янських народів та їхню роль в розвитку світового музичного мистецтва.

Навчальні результати / досягнення: знати історію розвитку музичних культур різних слов'янських народів; імена і творчість найвидатніших слов'янських композиторів та виконавців. Вміти: визначати інтонаційно-стильову та жанрову специфіку музичної творчості композиторів — представників різних слов'янських культур; характеризувати діяльність видатних композиторів, виконавців і творчих колективів слов'янського світу. Мати навички художньо-стильового аналізу творчості репрезентантів східної та західної гілок слов'янської культури.

Зміст дисципліни: Західно-слов'янська музична культура. Південно-слов'янська музична культура. Східно-слов'янська музична культура. Ментальні національні засади та особливості їх втілення в композиторській та виконавській творчості представників слов'янських культур. Особливості формування слов'янських композиторських шкіл. Творчість видатних слов'янських композиторів в контексті художньо-сторичних процесів. Музична культура слов'янських країн в умовах сучасного художнього буття.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 105 годин / 3,5 кредити ECTS.

ВБ 2.3.

Транскрипція народної музики

Мета: дати студентам знання, уміння та навички роботи із фольклорними творами і уведенням їх як фактичного матеріалу у сучасний науковий обіг та творчо-виконавську діяльність.

Предмет: українські народно-пісенні твори та засоби їхньої транскрипції.

Завдання: сформуванню знання процесу вивчення народної музики, спираючись на новітні досягнення вітчизняної фольклористики і суміжних дисциплін; виховувати ставлення до збирання та документування народної музики як до наукових напрямів музичної фольклористики (етномузикології); вивчати історію української фольклористики на аналізі загальножанрових та регіональних збірок фольклору та фольклористичних праць; розглянути історичні типи транскрибування фольклорних творів в залежності від їх наукового та мистецького призначення; сприяти виробленню у студентів слухового та зорового досвіду сприйняття та фіксації народного вокального та інструментального твору у вигляді транскрипції (перенесення з одної знакової системи до іншої); засвоєння техніки транскрипції, виходячи з логіки розспіву фольклорного твору як зразка самобутньої культурної спадщини; виховання безпосереднього відношення до автентичної цінності народного співу та виконавства, сприйняття музичного фольклору, як явища культури як в історичному, так і сучасному контексті як складової побутового співу у місті і на селі; акцентувати під час транскрипції структурні та стильові особливості твору, які сприяють його плідному відтворенню на професійній сцені, зокрема в практиці співака народного напрямку; пов'язувати транскрипцію із процесом прагматичного та структурного аналізу фольклорного твору, враховувати історико-етнографічні умови побутування пісні; спрямовувати прагматичний аналіз на визначення умов та форми побутування фольклорного твору, визначення жанру та музичної стилістики та вивчати народну музику в її територіальних відмінностях і міжнародних взаєминах; аналітичну частину – лад, ритм, мелодику, багатоголосся, виконавство, поетику, текст, – ставити на класифікаційні та типологічні закономірності, що виходять з групових ознак, властивих розряду, жанру, локальному різновиду; сприяти формуванню інтересу до опанування місцевою народною манерою співу та гри на музичних інструментах, збирання народної музики конкретних місцевостей.

Навчальні результати / досягнення: знати: систему історико-теоретичних методів та підходів до вивчення пісенної культури усної традиції, загальні типологічні характеристики окремих жанрів українського фольклору та жанрової системи в цілому; процес вивчення народної музики, спираючись на новітні досягнення вітчизняної фольклористики і суміжних дисциплін; історію української фольклористики як формування та розвиток історичних типів слухового запису та транскрибування фольклорних творів за допомогою звукозапису; вимоги і порядок до документування народнопісенного або інструментального твору, записаного під час фольклорної експедиції; порядок транскрипції фольклорного твору у зв'язку із логікою розспіву його народними співаками або імпровізації народними музикантами; правила самостійної (домашньої) навчальної роботи студентів спеціальності «Музичне мистецтво», методику перевірки їхніх знань. Вміти: скласти паспорт фольклорного твору за записами у реєстрі фонограм та щоденників та звітів з фольклорної експедиції; даних супровідних матеріалів до диску студійних записів народної пісні або награвання; записати поетичний текст згідно форми за кількістю рядків та сегментів та музичний текст відповідно логіці його розспіву народними виконавцями; визначати жанр і характер побутування пісні за даними записів у реєстрі до фонограми та польового щоденника фольклорної експедиції; вимоги і порядок до документування народнопісенного або інструментального твору, записаного під час фольклорної експедиції; скласти прагматичний аналіз пісні або награвання, виявити жанрову та регіональну належність музичного зразка, особливості його музичної стилістики згідно загальним (типовим) та самобутнім (специфічно до того чи іншого регіону) ознакам; скласти структурний аналіз фольклорного твору, зокрема форми, композиційного типу, типу ритміки та ладозвукорядової будови, залучаючи закономірності, що виходять з групових ознак, властивих розряду, жанру, локальному різновиду; підготувати анотацію до збірника фольклорно-етнографічних матеріалів, наукової статті, збірника наукових праць та монографічного дослідження із застосуванням рекомендованої літератури, інформаційних технологій, матеріалів кафедри українського народного співу та музичного фольклору. Типи ритміки. Моделювання ритму. Будова звукоряду та лад у народній пісні.

Висновки аналізу.

Зміст дисципліни: Принципи аналізу в теорії музики усної та писемної традиції. Інформація паспорту пісні та його графічне оформлення. Методика запису поетичного тексту й нотної транскрипції фольклорного твору. Оформлення чистового запису пісні згідно аналітичної транскрипції. Партитура варіантів. Наукове завдання і типи фольклорних експедицій. Документування народної музики і текстологія. Специфіка фольклорної транскрипції. Мета та позиції прагматичного аналізу. Виразальність пісенного тексту і контекст побутування. Музична стилістика фольклорного твору. Особливості структурного аналізу. Типи віршування і будова народнопісенного вірша. Визначення форми та композиційного типу пісенного тексту. Комплексний аналіз фольклорного твору. Основні принципи аналізу та текстології фольклорного твору в працях представників київської та львівської етномузикологічних шкіл. Техніка та практичне засвоєння документування, транскрипції та аналізу фольклорного твору. Оформлення індивідуального науково-творчого завдання.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин / 6,0 кредитів ECTS.

Історія камерного виконавства

Мета: Ознайомити студентів зі історичними аспектами розвитку камерно-виконавської сфери музичного мистецтва.

Предмет: Становлення та художньо-історична еволюція камерного виконавства в сфері академічного мистецтва.

Завдання: Визначити специфіку камерно-виконавської сфери; надати характеристику жанровій системі камерних творів; окреслити динаміку історичного розвитку академічного камерного виконавства; виявити головні стильові особливості камерних творів композиторів різних епох та художніх напрямів; з'ясувати роль камерної сфери в сучасному мистецькому просторі. Охарактеризувати творчу діяльність видатних камерних виконавців минулого та сучасності.

Навчальні результати / досягнення: знати жанрові особливості камерних творів (камерно-інструментальних і камерно-вокальних); імена і виконавську діяльність видатних представників камерно-виконавської сфери. Вміти: виявляти стильові особливості камерних творів різних мистецьких напрямів; здійснювати компаративний аналіз камерних творів композиторів різних часів; надавати визначення образно-змістовної, інтонаційної та ладо-гармонічної специфіки репрезентативних творів в царині камерного мистецтва. Мати навички: жанрово-стильового аналізу камерно-вокальних та камерно інструментальних творів; розгляду історичної еволюції камерного виконавства; характеристики висвітлення виконавської специфіки камерних творів.

Зміст дисципліни: Передумови зародження академічної камерно-виконавської традиції в європейському та світовому мистецькому просторі. Камерне виконавство епохи Бароко. Камерне виконавство доби класицизму. Камерне виконавство в музичній культурі романтизму. Камерне виконавство в мистецтві ХХ — початку ХХІ ст. Камерно-виконавське мистецтво в Українському культурному просторі.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 105 годин / 3,5 кредити ECTS.

ВБ 2.4.

Аранжування народної пісні

Мета: надбання студентами необхідних знань та навичок аранжування народно-пісенних творів.

Предмет: українські народні пісні в їхніх можливих аранжуваннях.

Завдання: формування системи композиційних знань, методів і засобів зміни хорової фактури; знаходження оптимального варіанту аранжування відповідно художньо-образним завданням; відпрацювання власного індивідуального стилю аранжування музичного твору для будь-якого складу вокального колективу; ознайомлення з аранжуваннями, перекладами і обробками, які були зроблені видатними митцями хорового мистецтва.

Навчальні результати / досягнення: знати: виконавську специфіку та реєстрово-темброві характеристики чоловічого, жіночого та змішаного хорів; принципи перекладу партитур для хорів різних складів; принципи аранжування вокально-пісенних творів з розгорнутою фактурою супроводу. Вміти здійснювати переклади та аранжування української народно-пісенної спадщини для хорів та ансамблів різних типів.

Зміст дисципліни: Аранжування хорових творів для чоловічого хору. Засоби композиційного втілення вокально-хорових партитур. Принципи перекладу вокально-хорових партитур різних складів для чоловічого хору. Аранжування хорових творів для жіночого хору. Реєстрово-темброві характеристики жіночих голосів. Принципи перекладу вокально-хорових партитур різних складів для жіночого хору. Аранжування хорових творів для мішаного хору. Голосовий склад мішаного хору. Принципи перекладу вокально-хорових партитур різних складів для мішаного хору. Аранжування вокально-пісенних творів з розгорнутою фактурою супроводу. Акоманементна фігурація. Аранжування українського народнопісенного матеріалу. Переклад музичних творів, написаних для голосу у супроводі темперованого інструменту.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3,0 кредити ECTS.

Історія музично-критичної думки

Мета – сформуванню у студентів уявлення про цілі і задачі музичної критики і музичної журналістики, історичний розвиток музично-критичної думки, специфіку музично-критичної діяльності.

Предмет: Історія музичної критики і музичної журналістики.

Завдання: вивчити історію розвитку музично-критичної думки в світі та в Україні, ознайомитися з жанрами музичної критики, навчитися грамотно опрацьовувати музично-критичні публікації, навчити створювати письмові та усні музично-критичні роботи.

Навчальні результати / досягнення: знання історії музично-критичної думки, основних принципів побудови музично-критичних публікацій, цілей та задач музичної критики, етапів розвитку музично-критичної

думки в Україні, Європі та світі, знати характеристики жанрів музичної критики і особливості кожного з них, вільно розрізняти жанри музичної критики і адресатів-читачів, на яких спрямовані ті чи інші музично-критичні виступи в пресі, спеціалізованих виданнях та в ЗМІ. Знання персоналій музичних критиків, які працювали і працюють у Європі, Америці, Росії і на теренах України та їх діяльності. Виокремлення суттєвих рис в діяльності музичних критиків. Створення власних пробних музично-критичних праць.

Зміст дисципліни: Характеристика музичної науки і музичної критики. Відмінності музично-критичної і музично-наукової діяльності. Музична критика як творчий процес віддзеркалення музичних подій та явищ. Музична критика як допоміжний засіб в науково-дослідницьких пошуках дослідника-музикознавця. Найяскравіші представники музично-критичної думки та їх творча діяльність. Основні жанри музичної критики та їх класифікація. Поняття авторського права в музично-критичній діяльності. Музична критика і музична журналістика на сучасному етапі.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 105 годин / 3,5 кредити ECTS.

ВБ 2.5.

Мовна майстерність

Мета: надати теоретичні та практичні знання з теорії мовної майстерності та шляхів її розвитку від техніки мови до роботи над текстами різної складності та вміння використовувати їх у творчій роботі під час концертних виступів.

Предмет: Вироблення оптимальної методики виконання мовної майстерності з урахуванням індивідуальних особливостей студента.

Завдання: навчити майбутніх фахівців народно-пісенного жанру володіти практикою та усвідомлювати феномен сценічної мови в загальному розвитку культури, практично засвоїти зовнішню та внутрішню мовленнєву техніку, словесну дію, її суть та функції.

Навчальні результати / досягнення: знати загальні правила оволодіння практичними основами мовної майстерності; правила самостійної роботи з текстом. Уміти: застосовувати набуті знання в концертно-виконавській практиці. Мати навички вільно спілкуватися і співати з використанням практичних знань, отриманих під час засвоєння курсу.

Зміст дисципліни: Основи мовної майстерності. Особливості вимовляння літературних (пісенних) та фольклорних текстів з естради. Сполучення мовної практики зі співом. Мовленнєва підготовка до концертних виступів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3,0 кредити ECTS.

Основи акторської майстерності

Мета: надання теоретичних та практичних знань з майстерності актора то подальшого їх застосування під час концертних виступів.

Предмет: мистецтво акторської поведінки на сцені.

Завдання: навчити майбутніх фахівців естрадно-вокального жанру володіти практикою акторської майстерності та подальшими шляхами її розвитку та вміннями використовувати надбані практичні знання у творчо-виконавській роботі.

Навчальні результати / досягнення: знати загальне правило опанування практичними основами акторської майстерності; правила самостійної (домашньої роботи). Уміти: застосовувати здобуті знання у концертно-виконавській практиці. Мати навички доцільного застосування набутих знань під час концертних виступів.

Зміст дисципліни: Увага. Уява. Творча фантазія. Відношення. Дія. Спілкування. Взаємодія (без слів). Логіка мислення.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3,0 кредитів ECTS.

ВБ 2.6.

Етносольфеджіо

Мета: розвиток варіантного музичного слуху на основі закономірностей традиційної української музики. Отримання системних знань і слухових навичок через засвоєння фонетичних, морфологічних, синтаксичних, лексичних та семантичних ознак національної музики усної традиції; розвиток варіативного музичного слуху, музичної пам'яті та етноаналітичного мислення.

Предмет: Сольфеджіо на основі етноматеріалу.

Завдання: Практичне інтонаційне та слухове засвоєння основних положень курсів: «Українська народна музична творчість», «Транскрипція народних пісень»; вивчення термінологічних фольклористичних понять щодо пізнання вузькоамбітусних ладових структур, їх засвоєння через звукорядове й текстове інтонуювання, слухове сприйняття та аналітичне осмислення; виховання й розвиток музично-теоретичного національного мислення та сприйняття ладогармонічних явищ народнопісенної культури України; опанування інтонаційно-ладовими та метро-ритмічними закономірностями національної пісенності; слухове визначення інтонаційно-стильової та композиційної специфіки зразків народнопісенної традиції України; удосконалення навичок чистого і виразного інтонуювання окремих елементів національної музичної мови та художніх прикладів народнопісенної спадщини; оволодіння технологією варіативності елементів національної музичної мови, а також регіональної інтонаційно-ритмічної специфіки традиційного виспівування; засвоїти кращі зразки народнопісенної спадщини України.

Навчальні результати / досягнення: знати: в повному обсязі теоретичний матеріал курсу; стильові особливості варіантного підголосково-поліфонічного мислення та логіку утворення підголосків у фактурі розвиненої гетерофонії; основи множинної ладової системи української традиційної пісенності; специфіку утворення ладо звукорядів на основі взаємодії комплексу опорних тонів та варіантних неустоїв; стабільні

ритмічні структури різних пісенних жанрів, що утворюються на основі співставлення довгих та коротких ритмічних одиниць. Уміти: інтонувати і визначати на слух оліготонічні, пентахордові, гексахордові, гептахордові, ангемітонові звукоряди; визначити на слух характер супряження висотних рівнів народного наспіву, головні та побічні устої, а також варіабельність неустоїв (коливань інтонації у межах від чверті до півтону); визначити на слух змінність ладових устоїв; з'ясувати тип мелодики (речитативна, моторна, кантиленна); визначити три основні типи модальності (спонукальної, питальної та розповідної); визначити на слух, відтворити голосом та професійно грамотно записати елементарні інтоніми, ритмічні моделі та ладо-звукорядний склад пісенних мелодій; сольфеджувати збірникові зразки. Мати навички: інтонаційно-змістовно наповненого виконання голосом інтервалів з яскраво вираженою спонукальною, питальною та розповідною модальністю; визначення на слух та запису типових «ритмічних моделей» різних пісенних жанрів; варіативної імпровізації на основі запропонованої пісенної моделі із застосуванням типових мелодичних зворотів, відповідних жанру та регіональній специфіці зразка; визначити на слух, записувати та відтворювати в ансамблі основні типи багатоголосся української пісенності; інтонаційно вірно та ритмічно точно виконувати з листа зразки народної пісенності; співу в ансамблі, координуючи рух голосів у багатоголоссі.

Зміст дисципліни: Основні види модальності. Чистота та виразність інтонації. Діатоніка: Оліготонічні ладові структури. Діатоніка: Пентахордові ладові структури. Діатоніка: Гексахордові ладові структури. Діатоніка: Гептахордові ладові структури. Ангемітоніка. Діатоніка: Октахордові структури. Комбіновані, перехідні та гармонічні ладові структури. Знайомство з методикою мелодичного варіювання Є. Єфремова.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 270 годин / 9,0 кредитів ECTS.

Музична культура України в міжнародних зв'язках

Мета: надати студентам розуміння процесу становлення та розвитку музичної культури України в її міжнародних зв'язках і взаємовпливах, привчити аналізувати культурні процеси та явища, які відбуваються в сучасній культурі України з точки зору взаємозбагачення музичних культур різних країн і народів через творчі контакти і впливи.

Предмет: музична культура України в ракурсі її взаємозв'язках з музичними культурами різних націй.

Завдання: ознайомити студентів із проблемою міжкультурного діалогу; показати на конкретних прикладах з історії музичної культури України та інших східно- та західноєвропейських країн конкретні шляхи, сфери і напрями проникнення і засвоєння традицій іно-культур в музичному побуті українців від давнини (з часів Київської Русі-України) до сьогодення та зворотній процес впливу українських музичних традицій на творчість західноєвропейських композиторів та представників інших континентів; навести приклади творчої взаємодії представників різних культурних традицій в царині музичного мистецтва від давнини до сучасності; на прикладах з минулого і сучасності охарактеризувати міжнародну взаємодію представників різних культурних і конфесійних традицій в царині музичного мистецтва.

Навчальні результати / досягнення: вміти визначати приналежність різних зразків музичного мистецтва до конкретного національно-культурного середовища; орієнтуватися в сферах впливів іноземних традицій (в першу чергу західноєвропейських) на розвиток музичної культури України; визначати і характеризувати іноземні впливи на розвиток української духовної (візантійська традиція, болгарський церковний спів), світської академічної (німецьких симфонізм, чесько-австрійське камерне виконавство, італійська опера) та побутової музики (італійські, румунські, чеські, австро-німецькі, єврейські народні музиканти), знати імена провідних іноземних музикантів, які працювали в Україні наприкінці XVIII – початку XX століть, характеризувати і систематизувати західноєвропейські впливи на розвиток композиторської творчості, фольклористичної діяльності, нотно-видавничої та музично-організаційної діяльності українських діячів. Орієнтуватися в проблемі зворотного зв'язку і впливів української музичної культури, літератури та живопису на творчу діяльність іноземних композиторів. Мати навички аналізувати сучасні міжнародні мистецькі явища (фестивалі, біенале, конкурси тощо), в яких бурять участь українські музиканти, або в яких протікають українські музично-культурні традиції.

Зміст дисципліни: Музичний побут часів Київської Русі-України як приклад сприйняття візантійської, грецької та західноєвропейської культур. Українська музична культура доби казацького бароко (болгарські традиції церковного співу та музично-духовні надбання київської школи). Постать М. Дилецького як приклад поєднання слов'янських культурних традицій. Українські музиканти в Росії як представники європейських традицій в музично-виконавській, музично-теоретичній та композиторській сферах. Італійські-австрійські впливи в творчості Д. Боршнянського, А. Березовського, А. Веделя. Впливи австрійського класицизму в музичному побуті українського дворянства (кінець XVIII – перша половина XIX ст.). Іноземні музиканти та музично-культурні діячі на теренах України в XIX — на початку XX століть. Академічні західноєвропейські музичні жанри на українському культурному тлі XIX — початку XX ст. Впливи європейського романтизму на творчість українських композиторів XIX — початку XX ст. Українські музиканти в європейському культурному побуті кінця XIX — початку XX ст. Взаємозбагачення української, західноєвропейської та американської музичних культур (діяльність хора О. Кошиця та інших українських митців за кордоном). Представники української діаспори як носії національних традицій у світі. Сучасні міжнародні конкурси та фестивалі в контексті презентації на них української музичної культури.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 135 годин / 4,5 кредити ECTS.

ВБ 2.7.

Музична культура Слобожанщини

Мета: дати студентам поглиблене знання традиційної та професійної музичної культури Сходу України, зокрема її жанрово-стилістичне розмаїття та історико-культурний контекст.

Предмет: історія та особливості розвитку і побутування музичної культури Слобідського краю.

Завдання: ознайомити студентів з найкращими здобутками традиційної народної та професійної музичної культури краю; розглянути умови формування і розвитку жанрової системи слобожанської пісенності; визначити етапи становлення професійної музичної культури; засвоїти творчість композиторів та виконавців – представників музичного та театрального мистецтва; поглибити знання про розвиток музичної педагогіки, виконавства і сучасне концертне життя Харкова, Сум, Луганська; узагальнити сучасні тенденції розвитку аматорського та суспільно-культурного рухів на Слобожанщині.

Навчальні результати / досягнення: знати: об'єкт, предмет, структуру «музичної культури Слобожанщини»; історію формування і розвитку народної культури усної традиції, особливості жанрово-стилістичної структури фольклору, форми побутування нематеріальної культурної спадщини, динаміку розвитку жанрової системи слобожанського фольклору, основні концепції науки про виконавську, педагогічну, композиторську та інтерпретаційну музичну діяльність; еволюцію поглядів на музичне краєзнавство як галузь музикознавства; історію формування і розвитку традиційної та професійної музичної культури Слобідського краю, різновиди її культурно-історичних суспільних проявів та основні персоналії; життя та творчість митців, музичних педагогів, громадських та музичних діячів регіону в контексті культурного розвитку краю у XIX-XX ст. та в наші часи; форми концертного та музично-театрального життя Харкова, Сум, Луганську, основні конкурси та музичні фестивалі минулого і сьогодення; особливості зв'язків професійного мистецтва і аматорської творчості у місті та на селі на прикладі культурно-освітньої діяльності на Слобожанщині; історію формування та становлення музичного виконавства, основні персоналії; проблеми становлення музичної педагогіки та формування педагогічних шкіл: композиторської, виконавської в контексті розвитку нових напрямів в у вокально-інструментальному, музично-театральному та естрадному мистецтвах; основні персоналії громадських культурних та мистецьких діячів краю та їх внесок у розвиток музичної культури; обсяг культурно-мистецьких установ та навчальних закладів мистецької спрямованості у містах регіону, регулярних мистецьких та культурно-просвітницьких заходів: конкурсів, фестивалів, акцій. Вміти: самостійно та вільно орієнтуватися в теоретико-методологічних засадах музичного краєзнавства; використовувати дослідницький інструментарій методологічного апарату мистецтвознавства; визначити жанр і умови побутування фольклорного твору згідно конкретного культурного контексту: у друкованому виданні; архівній транскрипції; під час прослуховування фоно- та відеозапису; обґрунтовувати власну думку щодо проблем розвитку музичної педагогіки та методів музичних педагогів – представників композиторських та виконавських кіл Харкова; визначити типові для народної пісенності Сходу України зразки обрядового фольклору, сюжетні мотиви позаобрядових жанрів, персоналії кобзарів та лірників, представників епічного співоцтва, особливості харківської школи гри на бандурі; здійснити музично-культурологічний аналіз видатних творів харківської композиторської школи поєднуючи методи формального та інтонаційно-стильового аналізу та фактологічного – узагальненням свідчень про життя та творчість представників музичного мистецтва; обґрунтовувати оцінку творчості композитора, виконавця, культурного та музичного діяча; проаналізувати особливості впливу професійного мистецтва на форми і виконавські досягнення аматорської творчості у місті та на селі на прикладі культурно-освітньої діяльності на Слобожанщині.

Зміст дисципліни: Особливості слобожанської фольклорної пісенності як традиції пізнього цілеспрямованого заселення. Історія вивчення слобожанського фольклору. Огляд літератури з курсу. Характеристика збірок народних пісень Слобожанщини. «Пісні Слобідської України» В. Ступницького. «Українські народні пісні в записах О. Потебні». «Українські народні пісні» О. Стеблянка Дослідження фольклору Сумщини В.Дубравіним, Луганщини М.Теремовою, збірки «Пісні Слобідської України» Л. Новикової, публікації Харківського обласного центру народної творчості, Харківського інституту мистецтв (нині Харківського національного університету мистецтв ім. І. П. Котляревського). Жанрова система слобожанської пісенності. Календарно-обрядовий фольклор. Родинно-обрядовий фольклор. Історичні та соціально-побутові пісні. Народний епос – думи, історичні пісні. Канти, псалми. Родинно-побутові жартівливі та танцювальні пісні. Дитячий фольклор та інструментальна музика усної традиції. Музична культура Слобожанщини II половини XVII – XVIII ст. Харківський університет – центр музичної освіти і концертного життя у Харкові I половини XIX ст. Музично-драматичне мистецтво Слобожанщини в XIX – на початку XX ст. Діяльність Харківського відділення ІРМО. І. І. Слатін. Музична культура Харкова і XII Археологічний з'їзд 1902 р. Харків і музична культура Сходу України у I половині XX ст. Розвиток концертно-філармонічної діяльності та виконавське мистецтво краю. Відомі композитори члени Харківського відділення Спілки композиторів України. Сучасне фестивальне й концертне життя Слобідського краю. Взаємозв'язок професійної культури й аматорського музичного руху.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 105 годин / 3,5 кредити ECTS.

Музична культура світових українських діаспор

Мета курсу: дати бакалаврам поглиблене знання традиційної і професійної музичної культури української діаспори, збільшити кількість народних пісень у вільному володінні у комплексі побутування в живій (активній) формі та обсягу музичного матеріалу з доступних для оволодіння музичних творів вокально-хорової, інструментальної музики композиторів українського походження країн Західної Європи та американського континенту. Забезпечити знайомство з досягненнями композиторської та виконавської шкіл української діаспори, уподобання мистецького життя, фестивалів та конкурсів, що нині висуває культурне середовище українського світу до числа загальнолюдських культурних надбань, узагальнити досягнення педагогічної музичної школи.

Предмет: творчі досягнення представників музичної культури української діаспори.

Завдання: сформулювати уявлення про формування, розвиток та сучасний стан культури світового

українства, окреслити особливості 4 етапів – “хвиль” еміграції в кінці XIX –протягом XX ст.; залучити соціально-історичні підходи до оцінки виконавського, композиторського спадку, педагогічної та музично-суспільної діяльності представників української діаспори; охарактеризувати динаміку змін світогляду, уявлень, міри етнічного компоненту в житті емігрантів українського походження; виявити особливості музичної діяльності світового українства як культурного явища в сфері музичних світоглядних проявів; висвітлити історію вивчення та виконавського втілення спадку музичної культури української діаспори; засвоїти специфіку тематики та музичної стилістики, музично-поетичних форм емігрантських пісень; дати студентам систему знань з специфіки жанрових уподобань під час формування музичної культури української діаспори.

Навчальні результати / досягнення: у процесі вивчення навчальної дисципліни студент має знати систему історико-теоретичних підходів до визначення поняття української діаспори як етнокультурної реальії. Розрізняти діаспору, маргінальну культуру, новопоселянську культуру, етнічні автохтонні осередки; застосовувати сучасні культурно-історичні та мистецтвознавчі методи та підходи до вивчення музичної культури української діаспори. Розуміти роль музичної культури у етнічному самоусвідомленні українців зарубіжжя, зокрема пісенної культури усної традиції, музично-виконавську та освітню діяльність; суспільно-історичні умови виникнення і періоди розвитку української діаспори, етапи вивчення діяльності представників музичної культури, та пропагування їх творчості в Україні й у світі; життєвий й творчий шлях музичних діячів українського зарубіжжя: Мирослава Антоновича, Ярослава Бабуняка, Василя Авраменка, представників вокального та хорового мистецтва Олександра Кошиця, Володимира Климківа, Марії Дитиняк, Лева Туркевича, Євгена Дольного, Михайла Галинського, Йосипа Гошуляка, твори композиторів діаспори, доступних з аудіоматеріалів курсу, мережі інтернет та ін. Розуміти значення збереження в умовах діаспори значення і мистецьких досягнень кобзарства та бандурництва, створення капел бандуристів, діяльність Григорія Китастого, Леоніда Гайдамаки, Віктора Мішалова та ін. Відновлення спілкування з музикантами та музично-громадськими діячами у 80-х рр. XX ст., в роки незалежності України. Характеризувати суспільно-історичні умови творчості композитора, виконавця, хормейстера та музичного суспільного діяча залежно від країни та часу його діяльності. Аналізувати образний стрій та музично-стильову своєрідність виконання вокально-хорових, камерних та концертно-оркестрових творів у виконанні митців української діаспори. Визначати тематику і жанрові особливості емігрантських пісень. Уміти довести особливості звернення до “корньової” етнічної культури митців українського походження, які належать до різних “хвиль” української еміграції; розрізнити історичну культурну спадщину, збережену завдяки діяльності митців та громадських організацій української діаспори від сучасної практики гастрольного перебування українських музикантів за кордоном (явище “громадянин світу”). Мати навички застосування отриманих знань з даного курсу у практичній діяльності; вибору методики аналізу музично-культурних, громадських та конфесійних подій в житті світового українства; виявлення підготовки до семінарських занять із застосуванням інноваційних освітніх та інформаційних технологій; визначення образної цілісності та збереження прийомів композиторського письма у творчості композиторів та хормейстерів – керівників хорових колективів на прикладі аналізу відомого та нового музичного матеріалу; здійснення самостійної (домашньої) роботи із заданої теми, зокрема аналізу образної та стильової специфіки творчості композиторів діаспори, виконавського стилю та форм творчого виразу у виконавців – інструменталістів, співаків, бандуристів – наслідувачів українського епічного співотства; виконання завдань поточних форм модульного контролю: складання анотацій до вивчених джерел, музичних творів, конкурсів, конференцій, фестивалів за участю митців української діаспори, підготовки доповідей, рефератів.

Зміст дисципліни: Мета, завдання і предмет курсу. Поняття про українську діаспору як етнокультурну реальність. Діаспора, маргінальна культура, етнічні автохтонні осередки. Вивчення музичної культури української діаспори, її роль у етнічному самоусвідомленні українців зарубіжжя. Соціально-історичні умови виникнення і періоди розвитку української діаспори. Європейська та американська діаспора. Українська діаспора в Австралії. Фольклор української діаспори. Емігрантські пісні. Стрілецькі та повстанські пісні в еміграції. Михайло Гайворонський. Творчо-виконавська діяльність Олександра Кошиця, Мирослава Антоновича, Ярослава Бабуняка, Йосипа Гошуляка, Квітки Цісик. Василь Авраменко і школа національного танцю українського зарубіжжя. Кобзарство та бандурництво українського зарубіжжя. Василь Ємець, Леонід Гайдамака, Григорій Китастий, Віктор Мішалов. Відновлення культурного спілкування українців світу за часи української державності. Фестивали мистецтв у Києві, Львові. Композитори українського зарубіжжя.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 135 годин / 4,5 кредити ECTS.

ВБ 2.8.

Психологія професійної музично-виконавської діяльності

Мета: ознайомлення студентів з основними положеннями і напрямками сучасного стану психології музично-виконавської діяльності, формування у майбутніх фахівців сучасного творчого мислення на основі знань психологічних тонкощів, особливостей музичного мистецтва, набуття наукового досвіду щодо подальшого використання психологічних знань.

Предмет: особливості функціонування психологічних процесів та феноменів в умовах професійної музично-виконавчої діяльності.

Завдання: ознайомити студентів із теоретико-методологічними засадами музичної психології; дати студентам систематизовані знання про психолого-педагогічні умови ефективного керування музично-комунікативними процесами; забезпечити опанування методами та прийомами формування психологічної культури майбутніх музикантів; виховати й розвинути у студентів творче сприймання музичного мистецтва, художньо-естетичну та емоційну культуру, здатність до емоційного самопізнання, самовираження й переживання через музику.

Навчальні результати / досягнення: знання психологічних особливостей професійної діяльності в галузі музичного мистецтва; вміння самостійно та вільно орієнтуватися в теоретико-методологічних засадах музичної психології на основі базових знань музичного мистецтва та використовувати дослідницький інструментарій методологічного апарату музичної психології вільно оперуючи основними категоріями мистецтвознавства.

Зміст дисципліни: Історія становлення психології музично-виконавчої діяльності. Роль психічних процесів в музичній діяльності. Сприйняття як базовий процес музичної діяльності. Роль уяви в музичному процесі. Музична діяльність як комунікація. Особистість музиканта: характеристики та особливості. Психологічна природа музичної творчості. Методи діагностики творчих здібностей. Методи розвитку творчих можливостей. Психологічна структура різних видів музичної діяльності. Психологія музичної педагогіки. Психологічна підготовка та психологічний тренінг музикантів. Музично-виконавська діяльність і психотерапія.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 105 годин / 3,5 кредити ECTS.

Психологія професійного спілкування

Мета: опанування студентами психологічних знань, умінь та навичок спілкування важливих для подальшої професійної діяльності.

Предмет: особливості професійного спілкування працівників соціально-культурної сфери.

Завдання: надати знання про етичні основи спілкування, його норми та правила, шляхи їх застосування, особливості етикету в різних умовах трудової діяльності; навчити студентів аналізувати конкретні ситуації, розпізнаючи типи людей, рівень їхньої моральності та індивідуальні особливості, що виявляються під час ділового спілкування; формування системи способів і засобів ділового спілкування, його стратегіями, навчитись їх обирати відповідно до психологічних і соціокультурних особливостей співрозмовників, до норм і правил гуманістичної етики; формування здатності творчо застосовувати обрані способи й засоби у процесі спілкування із співвітчизниками та іноземними партнерами під час індивідуальних бесід та колективного обговорення проблем, у виступах перед різними аудиторіями, на переговорах.

Навчальні результати / досягнення: знання особливостей вербального та невербального спілкування, особливостей міміки, жестів, пози та їх інтерпретації, характеристики та складових ефективної комунікації; вміння застосовувати отримані знання в практичній діяльності, здійснювати психологічний аналіз спілкуванню як обміну інформацією, як взаємодії, як сприйманні людьми один одного, розробляти рекомендації щодо врахування засобів, механізмів спілкування в практичній діяльності.

Зміст дисципліни: Етичні проблеми управління та професійного спілкування. Моральні основи професійного спілкування. Організація ділового спілкування. Теорія і практика техніки професійного спілкування. Форми колективного обговорення проблем. Етичні та психологічні вимоги до публічних виступів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 105 годин / 3,5 кредити ECTS.

ВБ 2.9.

Музична педагогіка

Мета: підготовка студентів до професійної педагогічної діяльності за допомогою вивчення теорії викладання музичних дисциплін та її осмислення з точки зору завдань, що стоять перед педагогом-музикантом на сучасному етапі.

Предмет: сукупність форм організації, методів, засобів та інших атрибутів музичного навчання та виховання, які складають процес професійної підготовки та формування особистості музиканта.

Завдання: сформувати у студентів систему наукових знань і практичних навичок в сфері музично-педагогічної та виконавської практики за допомогою вивчення історії, теорії та методики музичного виховання і навчання; визначити основні аспекти музичної педагогіки: форми, методи та підходи до викладання музично-теоретичних дисциплін; виявити основні методи вітчизняної та зарубіжної музичної педагогіки; сприяти засвоєнню студентами знань в області теорії музичної освіти; формувати вміння застосовувати отримані знання на практиці; розвивати здатність і потребу до самоосвіти в області теорії викладання музичних дисциплін.

Навчальні результати / досягнення: знати: поняттєвий апарат педагогічної науки; основні методики в області музичної педагогіки як вітчизняні, так і зарубіжні; методичні основи музичної педагогіки; основні етапи становлення музичної педагогіки. Вміти: визначати навчально-виховні цілі й завдання для здійснення подальшого розвитку майбутніх музикантів; знаходити ефективні форми, зміст, засоби, методи для навчання і виховання, спрямовані на вдосконалення музикантів; здійснювати пошук нових нетрадиційних методик для самовдосконалення, самовизначення і саморозвитку; застосовувати отримані знання, передавати досвід іншим. Володіти: професійним тезаурусом в сфері музичного мистецтва і музичної педагогіки; знаннями в області музичної психології та педагогіки; методикою роботи з науковою та навчально-методичною літературою; методикою планування та здійснення навчально-виховного процесу в різних музичних освітніх установах; знаннями про систему музичної освіти, сутності освітніх процесів, способи побудови продуктивних форм взаємодії педагога з учнями.

Зміст дисципліни: Музична педагогіка як галузь гуманітарного знання. Історичні етапи розвитку світової та вітчизняної музичної педагогіки. Теорія музичної освіти. Організаційно-методичні аспекти музичного виховання.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 105 годин / 3,5 кредити ECTS.

Музичний фольклор в композиторській творчості

Мета: надати студентам поглиблені знання стосовно історико-культурних, жанрових та художньо-стильових аспектів взаємодії традиційної народнопісенної культури та композиторської творчості.

Предмет: Музичний фольклор різних народів та його застосування і перевтілення в творчості

професійних композиторів.

Завдання: розглянути історичну динаміку відношень «композитор-фольклор» у європейському, зокрема східнослов'янському музичному мистецтві; охарактеризувати постаті видатних композиторів, які дали мистецьке життя фундаментальним за значенням зразкам фольклорної творчості; прослідкувати еволюцію і вивести типологію уявлень про форми та засоби мистецького втілення музичного фольклору: від цитування, обробки до інтонаційно-жанрової розробки та переінтонування; порівняти твори композиторів різних творчих напрямів, які використовують фольклор в написанні власних композицій; виявити зв'язок діяльності з вивчення, узагальнення та публікацій фольклорних матеріалів та їх відтворенням в творчому доробку видатних композиторів – засновників національних композиторських шкіл Східної Європи; систематизувати музично-теоретичні знання студентів, здобуті у процесі навчання, вивести їх у простір аналітичного узагальнення; пов'язати теоретичний матеріал курсу з практичними завданнями, які стануть у нагоді студентам у процесі їх подальшого професійного зростання; ознайомити студентів із публікаціями народних пісень, складеними видатними композиторами, і прослідкувати вплив цієї наукової діяльності із втіленням у зразках вокальних, інструментальних, оркестрових творів; охарактеризувати сучасний стан відтворення автентичного фольклору у академічних і популярних формах мистецької діяльності та вокального виконавства у різних традиціях.

Навчальні результати / досягнення: знати: теоретичні засади, історико-культурні підходи до визначення характеру культурної взаємодії в системі «композитор – фольклор»; застосування сучасних культурно-історичних та мистецтвознавчих методів та підходів до вивчення використання музичного фольклору в композиторській творчості; історичну послідовність та динаміку змін у творчому засвоєнні музичного фольклору, його відповідність естетичним поглядам і формам музичного побуту за часи романтизму, неокласицизму, у сучасному музичному житті; типологію музичної обробки від «об'єктивного» типу – фактурного гомофонно-гармонійного наповнення пісенного твору або награвання із збереженням його структури, цитування й стилізації в авторських творах до «суб'єктивного» – інтонаційного засвоєння й інтеграції музичної тканини – переінтонування та ін.; етапи вивчення та персоналії представників національних композиторських шкіл, використання фольклорного матеріалу в вокально-хоровій творчості українських композиторів XIX – початку XX ст. (М. Лисенко, М. Леонтович, К. Стеценко, С. Людкевич); використання зразків музичного фольклору в симфонічних та вокально-інструментальних творах українських композиторів (Л. Ревуцький, Б. Лятошинський, Є. Станкович, О. Кива, Л. Дичко, Г. Гаврилець та ін.); правила самостійної (домашньої) навчальної роботи студентів спеціальності «Музичне мистецтво», методику перевірки їхніх знань. Вміти: охарактеризувати суспільно-історичні мотиви виконавця, хормейстера та музичного суспільного діяча залежно від країни та часу його діяльності; проаналізувати образний стрій та музично-стильову своєрідність виконання вокально-хорових, камерних та концертно-оркестрових творів, де використані народнопісенні інтонації (мелодії, награвання); охарактеризувати ланцюжок «дослідник – композитор – виконавець» у як мистецьку діяльність видатних музикантів минулого і сучасності; довести особливості звернення до «кореневої» етнічної культури митців на етапі формування національної композиторської школи, в процесі її розвитку та охарактеризувати специфіку відтворення фольклорних витоків у наш час; вирізнявати історично питомі засоби обробки фольклорного матеріалу на рівні культурної спадщини, та комерційне використання в межах «масової культури». Мати навички: застосування отриманих знань з даного курсу у практичній діяльності; вибору методики аналізу музично-культурних, творчо-інтерпретаційних засад вокально-хорових, інструментальних творів, творчості сучасних вокально-інструментальних груп різних стильових напрямів, що ґрунтуються на використанні етнічного музичного матеріалу; визначення тематики і жанрово-стильових особливостей народних пісень східнослов'янської традиції; виявлення особливостей творчості композиторів «нової фольклорної хвилі» 2 половини XX ст.; підготовки до семінарських занять із застосуванням інноваційних освітніх та інформаційних технологій; визначення образної цілісності та збереження прийомів композиторського письма у обробках народних пісень композиторами та хормейстерами – керівниками хорових колективів на прикладі аналізу відомого та нового музичного матеріалу; здійснення самостійної (домашньої) роботи із заданої теми, зокрема аналізу образної та стильової специфіки творчості композиторів, виконавського стилю та форм творчого виразу у виконавців-інструменталістів, співаків; виконання завдань поточних форм контролю: складання анотацій до вивчених джерел, музичних творів, конкурсів, конференцій, фестивалів за участю митців української діаспори, підготовки доповідей, рефератів.

Зміст дисципліни: Система: композитор — фольклор та її теоретичні засади. Музичний фольклор в композиторській творчості: історична послідовність та динаміка змін у творчому засвоєнні музичного фольклору. Використання композиторами музичного фольклору за часи романтизму, неокласицизму, у сучасному музичному житті. Музичний фольклор у творчості українських композиторів. Історично питомі засоби обробки фольклорного матеріалу на рівні культурної спадщини. Специфіка комерційного використання фольклору в межах «масової культури».

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 105 годин / 3,5 кредити ECTS.

ВБ 2.10.

Музична естетика

Мета: розвиток загальної музично-естетичної культури студентів; надання студентам сучасної історико-теоретичної бази музично-естетичних знань для їх подальшої кваліфікованої художньо-творчої діяльності; формування музично-філософських знань, вмінь та навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності студентів усіх музичних мистецьких спеціалізацій; виховання музикантів-фахівців високого рівня, відповідно кваліфікації «бакалавр музичного мистецтва».

Предмет: історія становлення та розвитку світової філософсько-культурологічної та мистецької думки про музику, процес самопізнання музичного мистецтва та формування його семантико-естетичної специфіки, а також основний категоріальний апарат музичної естетики як науки, що узагальнює усю змістовну сферу теоретичного музикознавства та музичної культурології.

Завдання: визначити специфіку музичної естетики як науки; розширити уявлення студентів про предмет музичної естетики, його співвідношення з іншими науковими дисциплінами та практикумами циклу фахових дисциплін спеціальності «музичного мистецтва» та її окремих спеціалізацій; визначити основні історичні типи музично-естетичних концепцій минулого та сучасності; визначити характер і специфіку найважливіших етапів історичної еволюції музичної естетики; визначити етико-аксіологічну специфіку музичної естетики та характеру становлення музичного етосу; визначення особливостей сучасного розвитку музичної естетики та загальних характеристик основних музично-естетичних концепцій; відстежити історичну еволюцію філософсько-естетичного осмислення семантики музичного мистецтва від найдавніших часів до сучасності; надати загальну характеристику основних естетичних категорій музичного мистецтва; поглибити уявлення студентів про сучасну проблематику мистецтвознавчих і культурологічних досліджень у галузі історії і теорії музичної естетики; розвинути музично-естетичний смак студентів та розширити їх музично-історичний круговид; поглибити змістовний рівень семантико-естетичного, художньо-творчого та філософсько-естетичного порозуміння майбутніх фахівців у царині музичного мистецтва; розширити уявлення студентів про предмет музичної естетики, його співвідношення з іншими науковими дисциплінами та практикумами циклу фахових дисциплін спеціальності «музичного мистецтва» та її окремих спеціалізацій; визначити основні історичні типи музично-естетичних концепцій минулого та сучасності; визначити характер і специфіку найважливіших етапів історичної еволюції музичної естетики; визначити етико-аксіологічну специфіку музичної естетики та характеру становлення музичного етосу; визначення особливостей сучасного розвитку музичної естетики та загальних характеристик основних музично-естетичних концепцій; відстежити історичну еволюцію філософсько-естетичного осмислення семантики музичного мистецтва від найдавніших часів до сучасності; надати загальну характеристику основних естетичних категорій музичного мистецтва; поглибити уявлення студентів про сучасну проблематику мистецтвознавчих і культурологічних досліджень у галузі історії і теорії музичної естетики; розвинути музично-естетичний смак студентів та розширити їх музично-історичний круговид; поглибити змістовний рівень семантико-естетичного, художньо-творчого та філософсько-естетичного порозуміння майбутніх фахівців у царині музичного мистецтва.

Навчальні результати / досягнення: знати: специфіку музичної естетики як науки; основні історичні етапи формування і розвитку музично-естетичної думки; основні історичні типи музично-естетичних концепцій минулого та сучасності; характер і значення музики від найдавніших часів до нашої доби; етико-аксіологічні особливості формування музичної естетики; основні персоналії європейського музичного мистецтва; характерні ознаки провідних художніх стилів і напрямів європейського та світового музичного мистецтва; особливості сучасного розвитку музичної естетики; визначення базових категорій та термінів художньо-естетичної сфери музичного мистецтва. Вміти: самостійно та вільно орієнтуватися в філософсько-теоретичних положеннях музичної естетики; визначити специфіку найважливіших етапів історичної еволюції музичної естетики; надати загальну характеристику основних музично-естетичних концепцій; визначити етико-аксіологічну специфіку музичної естетики та характер становлення музичного етосу; обґрунтовувати власну думку щодо дискусійних проблем філософсько-естетичної царини музичного мистецтва; визначити основні риси провідних історичних художніх стилів і напрямів європейського музичного мистецтва; застосовувати базову термінологію художньо-естетичної сфери музичного мистецтва; визначити особливості сучасного розвитку музичної естетики; проводити семантико-естетичний аналіз музичних художніх творів; застосовувати базові історико-теоретичні знання з музичної естетики щодо вирішення питань виконавської практики сучасних музикантів. Мати навички: визначення творчого внеску видатних митців у розвиток музичного мистецтва та інституціоналізацію музичної естетики як науки; з'ясування значення творчості видатних філософів та музикантів минулого для становлення і розвитку європейського та світового музичного мистецтва; критичної оцінки сучасних концептуальних положень та теорій в галузі музичної естетики; обґрунтування власного предмета дослідження в галузі музичної естетики; визначення основних рис найважливіших етапів історичної еволюції музичної естетики; проведення семантико-естетичного аналізу музичних творів; застосування базової термінології художньо-естетичної сфери музичного мистецтва.

Зміст дисципліни: Музична естетика та її специфіка. Основні естетичні концепції музики. Музична естетика країн Стародавнього Сходу. Музична естетика античності. Музична естетика Середньовіччя. Музична естетика доби Відродження. Музична естетика XVII – першої половини XVIII ст. Музична естетика другої половини XVIII ст. Музична естетика XIX ст. Музична естетика кінця XIX – початку XXI ст. Музика в системі мистецтв. Музика та її класифікація. Основні музично-філософські та музично-естетичні категорії. Музика в системі культури.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 105 годин / 3,5 кредити ECTS.

Теоретичні та історичні засади музичної діяльності

Мета: надати студентам комплекс знань, умінь та навичок у музичній галузі, сформувати освітні компетенції майбутніх фахівців у сфері музичного мистецтва.

Предмет: теоретичні та історичні засади музично-педагогічної, музично-виконавської та музично-дослідницької діяльності.

Завдання: формування цілісного уявлення про комплекс знань, необхідних для провадження подальшої музичної діяльності, а саме: принципів, закономірностей, методологічних засад та функцій музичної освіти,

музичного виконавства та музично-дослідницької діяльності в їхній історичній еволюції.

Навчальні результати / досягнення: знати характер і вплив історико-культурних чинників на розвиток різних ланок музичної діяльності; систему сучасних процесів у музично-виконавській, музично-педагогічній та музично-теоретичній сферах, організацію музично-видавничої, музично-продюсерської, музично-критичної діяльності; систему сучасних процесів інформаційної діяльності з музичного мистецтва. Уміти: самостійно довести джерелознавчу та інформаційну цінність музичних та нотних видань; впроваджувати отримані теоретичні знання в практичній діяльності. Мати навички адекватно оцінювати з позиції знання історико-культурних процесів рівень сучасного музичного виконавства, музично-теоретичної та методологічної підготовки до провадження музичної діяльності в різних її проявах.

Зміст дисципліни: Теоретичні та історичні аспекти музично-виконавської діяльності. Основні етапи впровадження різних видів музичної діяльності. Головні критерії підготовки до наукової діяльності в сфері музикознавства. Музично-видавнича, музично-продюсерська та музично-критична сфери діяльності фахівця-музиканта в їхньому історичному розвитку.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 105 годин / 3,5 кредити ECTS.

Керівник проектної групи:

заслужений діяч мистецтв України,
кандидат мистецтвознавства, професор

В. М. Осадча

Члени проектної групи:

кандидат мистецтвознавства,
доцент

В. В. Осипенко

кандидат мистецтвознавства,
доцент

А. В. Гуріна